

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Декември 2017 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
sekova_p@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

Зафира Боюклиева
Главен анализатор
e-mail:
boyuklieva_z@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2981

Източник: https://en.wikipedia.org/wiki/World_map

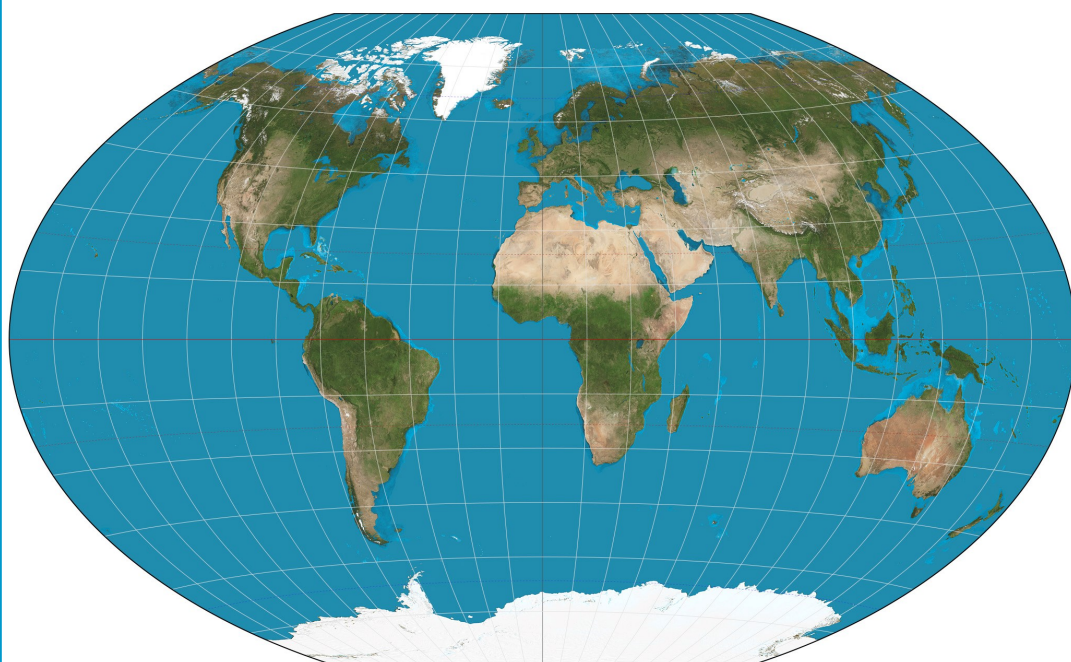
ОБЕДИНЕНИ
ЗА ТЕБ

ОББ
Част от КВС Груп

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Декември 2017 г.

гр. София

- През ноември 2017 г. инфлацията в еврозоната нараства с 0,1 % на месечна база и с 1,5 % на годишна база. ЕЦБ, очаква отслабване на нивото на инфлация през първите месеци на 2018 г. в резултат на т.нар. "базов ценови ефект" свързан със скока на енергийните цени в началото на 2017 г. Индексът PMI, измерващ общата бизнес активност в еврозоната, нарасна през декември до 58,0 пункта от 57,5 пункта през ноември.
- През ноември 2017 г. инфлацията във Великобритания се ускорява до 3,1 % на годишна база. Британската търговска камара намали своята прогноза за 2017 г. за растежа на БВП до 1,5 % от 1,6 %, а за 2019 г. - до 1,1 % от предишна оценка за икономическа експанзия от 1,2 %.. Очаква се икономиката на Великобритания да нарасне през 2019 година с 1,3 % вместо с 1,4 %.
- През ноември 2017 г. инфлацията в САЩ се ускорява до 2,2 % на годишна база. Индексът на потребителските цени (CPI) в САЩ се повиши с 0,4 % на месечна база, след повишение с 0,1 % през октомври. През октомври 2017 г. безработицата в САЩ се стабилизира на ниво от 4,1 %.
- През декември 2017 г. индексът на доверието на големите японски компании нараства с нови 3 пункта спрямо септември до 25 пункта, като това е най-високата стойност на показателя от декември 2006 г. насам. Индустриалното производство в Япония се възстановява, на месечна база повишава с 0,5 %.
- През ноември 2017 г. инфлацията при производствените цени в Китай се забавила до 4-месечно дъно. Производствените цени са се повишили с 5,8 % на годишна база. Бизнес активността в частния сектор на Китай се подобрява. Ръстът на китайския износ се ускорява с 12,3 % .
- ЕЦБ реши да остави без промяна основната лихва по операциите за рефинансиране (т.нар. "репо лихва") на ниво от 0,00 %, депозитната лихва на ниво от -0,4 % и заемната лихва на ниво от 0,25 %. Управителният съвет на ЕЦБ подчерта, че ще продължава да провежда стимулираща парична и лихвена политика докато няма трайна възходяща корекция на инфлацията в съответствие с целевото ниво на банката за инфлация от малко под 2 %.
- Английската централна банка запази очаквано основната британска лихва на ниво от 0,5 %, след като преди месец повиши лихвената ставка с четвърт процент за пръв път от 10 години насам.
- Федералният резерв на САЩ взе очаквани решения в края на 2017 г., като повиши лихвените проценти с 0,25 процентни пункта - в диапазона 1,25-1,5 %, както се очакваше, но не промени своята прогноза за лихвените нива в следващите години въпреки очакванията на политиците за краткосрочно ускоряване на икономическия растеж в САЩ.
- Японската централна банка поддържа основен лихвен процент от -0,1 %. МВФ призова Япония да продължи с програмата си на масирани монетарни стимули, за да стимулира вътрешното търсене и потребителските цени. Подобна политика ще е наложителна докато инфлацията в Япония, не достигне таргетираните 2 %.
- Народната банка на Китай увеличи краткосрочните и средносрочните лихвени проценти с 5 базисни пункта, съответно до 2,45 % при 7-дневните репа и до 2,5 % при 28-дневните репа. Очаква се РВоС да увеличи лихвите с общо 35 базисни пункта през 2018 г., за да достигне 7-дневната репо лихва до 2,85 % до края на 2018 г. и за общо увеличение на лихвените проценти от РВоС през 2018 г. в размер на 40 базисни пункта на фона на нарастващата инфлация и стабилния растеж.
- Към 18 декември 2017 г. Фючърсите на американския лек суров петрол (WTI) поскъпнаха с 36 цента или с 0,6 процента, до 57,66 долара за барел. Фючърсите на европейския вид Brent се повишиха с 36 цента до 63,59 долара за барел. Очакванията са излишъкът на пазара да се запази през 2018 г.
- Международните цени на медта запазват впечатляващите си ръстове за годината до 6571 щатски долара за метричен тон. През декември 2017 г. хлябната пшеница до склад на купувача се търси на 315.00 лв/т, като продавачите предлагат същите 315.00 лв/тон, но от място. Фуражната пшеница се предлага на 300.00 лв/т. При маслодайния слънчоглед търсенето за биологично сертифициран остава на 800.00 лв/тон, предложенията леко се понижиха до цена от 1050.00 лв/тон. Има и търсене на маслодаен слънчоглед с високи показатели на 580.00 лв/тон.

- Към края на октомври 2017 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 3058.7 млн. евро и заема 6.1 % от БВП.
- Към края на октомври 2017 г. преките инвестиции в България са в размер на 855,5 млн. евро и заемат 1,7 % от БВП.
- През ноември 2017 г. международните резерви на БНБ намаляват с 0,1 % на месечна база и с 5,4 % на годишна база и са в размер на 22,2 млрд. евро.
- През трето тримесечие 2017 БВП на България нараства с 0,9 % на тримесечна база и с 3,9 % на годишна база.
- През третото тримесечие на 2017 г. БВП на един зает се увеличава с 1,1 % на годишна база
- Общият доход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2017 г. е 1 431 лв. и нараства с 9,4 % на годишна база. Общият разход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2017 г. е 1 382 лв. и се увеличава с 13,0 % на годишна база.
- През ноември 2017 г. общият показател на бизнес климата остава приблизително на нивото си от предходния месец от 25.8 %. Подобрене на стопанската конюнктура е регистрирано в промишлеността и търговията на дребно, докато в сектора на услугите запазва равнището си от октомври. Единствено в строителството показателят се понижава.
- През октомври 2017 г. индексът на промишленото производство нараства с 0,6 % на месечна база и с 2,8 % на годишна база.
- През октомври 2017 г. продажбите на дребно в България нарастват с 0,6 % на месечна база и 3,8 % на годишна база.
- През октомври 2017 г. Индексът на строителната продукция в България нараства с 1,8 % на месечна база и с 10,1 % на годишна база.
- През ноември 2017 г. ИПЦ в България нараства с 0,4 % на месечна база и с 3,0 % на годишна база. Средногодишната инфлация за периода е 1,8 %.
- През октомври 2017 г. общият индекс на цените на производител нараства с 0,5 % месечна база и с 5,6 % на годишна база.
- През октомври 2017 г. индексът на производител на вътрешния пазар остава непроменен на месечна база и нараства с 5,5 % на годишна база.
- През октомври 2017 г. индексът на цените на международния пазар нараства с 1,4 % на месечна база и с 5,8 % на годишна база
- Индексът на цените на производител в селското стопанство за третото тримесечие на 2017 г. се увеличава с 3,6 % на годишна база. Индексът на цените на продукцията от растениевъдството се увеличава с 2,3 %, а на продукцията от животновъдството - с 10,9 %. Спрямо предходната година цените на селскостопанската продукция отбелязват намаление с 1, %, като намалението в растениевъдството е с 3,4 %, а в животновъдството е отчетено увеличение с 6,8 %
- Индексът на цените на продуктите и услугите за текущо потребление в селското стопанство за третото тримесечие на 2017 г. се запазва почти без изменение - с 0.1 % над равнището на същото тримесечие на предходната година и с 0.1 % по-нисък спрямо 2016 година.
- През октомври 2017 г. безработицата в България е 6,7 % и намалява с 0,2 процентни пункта на месечна база и с 1,2 процентни пункта на годишна база.

- През октомври 2017 г. приходите от нощувки достигат 44.8 млн. лв. и нарастват с 0,8 % на годишна база. Регистрирано е увеличение на приходите от чужди граждани - с 3,9 %, докато тези от български граждани намаляват с 2,6 %.
- През октомври 2017 г. пътуванията на български граждани в чужбина са 439.0 хил. и нарастват с 8,7 % на годишна база. Посещенията на чужденци в България са 712,6 хил. и нарастват с 5,0 % на годишна база.
- През третото тримесечие на 2017 г. 1 991.8 хил. български граждани- 82.3 %, са пътували само в страната, 14.5 % - само в чужбина, а 3.2 % са пътували както в страната, така и в чужбина.
- През октомври 2017 г. салдото по консолидираната фискална програма на касова основа е положително в размер на 2493,4 млн. лева и заема 2,5 % от БВП. През октомври 2017 г. дългът на подсектор „Централно управление „ е 12668,3 млн. евро и заема 24,9 % от БВП.
- Международната рейтингова агенция „Fitch“ повиши дългосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута на 'BBB' от 'BBB-'. Перспективата и на двата показателя е стабилна. Международната рейтингова агенция S&P Global Ratings повиши дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута до 'BBB-/A-3' от 'BB+/B'.
- През октомври 2017 г. широките пари се увеличават с 8,2 % на годишна база до 84,2 млрд. лева. Вътрешният кредит е в размер на 52,8 млрд. лева и нараства с 6,8 % на годишна база
- През ноември 2017 г. три от основните индекси на БФБ София отчитат спад спрямо предходния месец. SOFIX изгуби 6,37 процентни пункта на месечна база до 665.03 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 0,7 процентни пункта за месец до 130.49 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с 1.91 процентни пункта 113.99 пункта. BG TR30 регистрира ръст от 27,81 процентни пункта до 547.89 пункта.
- През октомври 2017 г. банковата система в България отчита ръст от 2,9 % на годишна база в кредитирането и 5,9 % ръст на депозитите от клиенти.

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	6
Евро зона	6
Обединено Кралство Великобритания	7
САЩ	7
Япония	8
Китай	8
Политика на Централните банки	9
ЕЦБ	9
Централна банка на Англия	9
Федерален резерв на САЩ	10
Централна банка на Япония	10
Народна банка на Китай	10
Международни цени на борсови стоки	11
Петрол	11
Метали	11
Селскостопански продукти	12

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	13
Платежен баланс	13
Преки чуждестранни инвестиции	14
Международни резерви	15
Реален сектор	15
Брутен вътрешен продукт	15
Бизнес климат	17
Индекс на промишленото производство	18
Търговия на дребно	18
Строителство	19
Туризм	19
Безработица	21
Доходи, разходи и потребление на домакинствата	21
Инфлация	22
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	23
Фискален сектор	25
Бюджетно салдо	25
Държавен дълг	26
Паричен сектор	27
Капиталов пазар	28
Банков сектор	29
Приложение	31
Дефиниции и методологически бележки	50

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

През ноември 2017 г. инфлацията в еврозоната нараства с 0,1 % на месечна база и с 1,5 % на годишна база. ЕЦБ, очаква отслабване на нивото на инфлация през първите месеци на 2018 г. в резултат на т.нар. “базов ценови ефект” свързан със скока на енергийните цени в началото на 2017 г.

По данни на Евростат през ноември 2017 г. индексът на потребителски цени (CPI) в еврозоната се повиши през ноември с 0,1 % на месечна база и нарасна на годишна база с 1,5 % след повишение с 1,4 % през октомври. Въпреки слабото повишение, инфлацията в еврозоната все още остава далеч под целевото ниво на ЕЦБ от малко под 2 %. Влияние върху известното засилване на инфлацията през ноември оказват енергийните цени, които се повишават на годишна база с 4,7 % след техен растеж с 3,0 % през октомври. В същото време растежът на цените на хранителни стоки, напитките и тютюневите изделия, се забави до 2,2 % от 2,3 % месец по-рано, докато цените на услугите се повишиха за втори пореден месец с 1,2 %. Основният индекс на потребителските цени (изключвайки волатилните цени на храните, тютюневите изделия и на енергията) се понижи на месечна база с 0,1 % и нараства за втори пореден месец с едва 0,9 % на годишна база. Трябва да се има предвид, че именно основният индекс на потребителските цени се следи внимателно от ЕЦБ като индикатор за текущото и бъдещото поведение на инфлацията в региона. ЕЦБ, очаква отслабване на нивото на инфлация през първите месеци на следващата година в резултат на т.нар. “базов ценови ефект”. В началото на 2017 година имаше рязък скок на енергийните цени, което означава, че те ще трябва да нараснат още по-силно в началото на 2018 година, за да помогнат за евентуално по-нататъшно ускоряване на инфлацията и в началото на следващата година. Евростат представи и последни данни за потребителските цени в целия Европейския съюз, като инфлацията през ноември 2017 г. се повиши с 0,1 % спрямо месец по-рано и се ускори леко до 1,8 % на годишна база от 1,7 % през октомври. Според европейската статистика, най-слаб растеж на годишната инфлация през ноември е отчетен в Кипър (повишение с едва 0,2 %), следван от Ирландия (с 0,5 %) и Финландия (с 0,9 %). В същото време най-висока инфлация е отбелязана в Естония (скок с 4,5 %), Литва (с 4,2 %) и Обединеното кралство (повишение с 3,1 %). На този фон индексът на потребителски цени в България се повиши през ноември с 0,3 % спрямо октомври, докато хармонизираната инфлация се ускори на годишна база до 1,9 % след повишение от 1,5 % месец по-рано. Това представлява най-солиден растеж на годишната инфлация в България от февруари 2013 г. насам, когато хармонизираният индекс на потребителските цени се повиши с 2,2 %.

През декември 2017 г. бизнес активността в еврозоната се подобрява

Индексът PMI, измерващ общата бизнес активност в еврозоната, нарасна през декември до 58,0 пункта от 57,5 пункта през ноември. Това представлява най-висока стойност на индекса от февруари 2011 година насам. Промисленият PMI индекс нарасна през декември до 60,6 пункта от 60,1 пункта месец по-рано, достигайки рекорден връх и надвишавайки осреднената прогноза на финансовите пазари за понижение на индекса до ниво от 59,8 пункта. Индексът, измерващ само промишленото производство, се повиши от 61,0 пункта до 62,0 пункта. В същото време индексът PMI, оценяващ активността в сферата на услугите, нарасна до 56,5 пункта от 56,2 пункта през ноември, при прогноза за понижение до ниво от 56,0 пункта, като това представлява най-високото ниво от април 2011 година.

През декември 2017 г. е отчетен спад на инвеститорското доверие в еврозоната

Индексът на инвеститорското доверие в еврозоната се понижи през декември до 31,1 пункта от 34,0 пункта през ноември, при очаквания на финансовите пазари за понижение до 33,4 пункта. Индексът Sentix, измерващ текущата икономическа ситуация в еврозоната, напредна за трети пореден месец, достигайки 46,5 пункта (най-високо ниво от септември 2007 година) спрямо 45,8 пункта месец по-рано, но в същото време индексът на бъдещите инвеститорски нагласи спадна до 4-месечно дъно от 16,8 пункта спрямо 22,8 пункта през ноември. Аналогичният индекс на инвеститорското доверие в Германия се понижи през декември до 39,1 пункта от неговия рекорден връх от 42,4 пункта през предишния ме-

сец, отчасти в резултат на политическата криза в страната с оглед на неспособността за сформирание на нова управляваща коалиция след парламентарните избори, проведени в края на септември. Индексът, оценяващ текущата ситуация, се понижи до 71,0 пункта от рекордния ноемврийски връх от 71,8 пункта, докато индексът на очакванията в бъдеще спадна от 16,3 пункта до 11,0 пункта през декември.

Обединено Кралство Великобритания

През ноември 2017 г. инфлацията във Великобритания се ускорява до 3,1 % на годишна база

По данни на ONS индексът на потребителските цени (CPI) във Великобритания се повиши през ноември с 0,3 % на месечна база, след растеж с 0,1 % през октомври. На годишна база инфлацията нарасна с 3,1 %, докато прогнозата на финансовите пазари беше за нейна стабилизация на октомврийското ниво от 3 %. Това е най-солидният растеж на потребителските цени от март 2012 година насам, като повишаването на инфлацията се дължи най-вече на по-високите цени на компютърните игри и на самолетните билети спрямо година по-рано. Базисната инфлация на годишна база (без цените на храни и енергия) нарасна за трети пореден месец с 2,7 % на годишна база, потвърждавайки очакванията на финансовите пазари.

Очаква се 1,5 % ръст в БВП на Великобритания за 2017 г.

Британската търговска камара (БС) понижи прогнозите за икономическия растеж в Обединеното кралство, заради несигурността относно процеса на Брекзит. За настоящата година Британската търговска камара намали своята прогноза за растежа на БВП до 1,5 % от 1,6 %, а за следващата година - до 1,1 % от предишна оценка за икономическа експанзия от 1,2 %. Търговската камара също така очаква икономиката на Великобритания да нарасне през 2019 година с 1,3 % вместо с 1,4 %. Въпреки че инфлацията се очаква да достигне връх от 3 % през последното тримесечие на 2017 година, тя ще се забави слабо, понеже вече избледнява влиянието върху спада на паунда от проведения през миналата година референдум в подкрепа за излизане на страната от ЕС. Британската търговска камара прогнозира, че инфлацията през тази година ще нарасне с 2,7 % и с 2,8 % през 2018 година, преди да се забави до 2,5 % през 2019 година. Независимо от това, търговската камара предполага, че инфлацията ще продължава да изпреварва растежа на доходите до 2019 година, обезценявайки реалните заплати и натежавайки върху потребителските разходи. В същото време бюджетният дефицит на Обединеното кралство за фискалната 2017/2018 година (април 2017/март 2018 година) се очаква да бъде в размер на 49,9 млрд. паунда спрямо предишна прогноза за дефицит от 58,3 млрд. британски лири. За следващата фискална година (април 2018/март 2019 година) британските власти прогнозираят, че бюджетният дефицит ще бъде под 2,0 % спрямо БВП, което е почти без промяна спрямо предходната прогноза за дефицит от 1,9 %. По-слабите прогнози за икономическия растеж обаче ще доведат до по-голям бюджетен дефицит в средносрочен план, като вече се очаква дефицит от 1,3 % от БВП през финансова 2021/2022 година, което е почти двойно над предходната оценка за дефицит в размер на 0,7 % от БВП.

САЩ

През ноември 2017 г. инфлацията в САЩ се ускорява до 2,2 % на годишна база

По данни на Департамента по труда, през ноември 2017 г. индексът на потребителските цени (CPI) в САЩ се повиши с 0,4 % на месечна база, след повишение с 0,1 % през октомври. На годишна база растежът на инфлацията се ускори до 2,2 % през ноември от 2,0 % през октомври, съвпадайки с осреднените прогнози на финансовите пазари. Най-голяма подкрепа за инфлацията оказва нарастването на енергийните цени с 3,9 %, в резултат на ръст на цените на бензина със 7,3 %, след тяхно понижение през октомври с 2,4 %, докато цените на храните остават без промяна за втори пореден месец. Основният CPI индекс (изключвайки цените на храни и енергия) се повиши през ноември с едва 0,1 % на месечна база и нарасна на годишна база с 1,7 %, докато очакванията на финансовите пазари бяха за запазване на октомврийското темпо на растеж от 1,8 %.

През октомври 2017 г. безработицата в САЩ се стабилизира на ниво от 4,1 %

По данни на Министерството на труда през октомври 2017 г. безработицата в САЩ се стабилизира на ниво от

Декември 2017 г.

4,1 %. Заетостта извън селското стопанство се увеличи през ноември с 228000 работни места, докато осреднените очаквания на финансовите пазари бяха за повишение с около 200000. В същото време данните за предходните два месеца претърпяха сумарна възходяща ревизия с 3000, като тези за септември бяха ревизирани нагоре до разкрити 38000 работни места, при предишна оценка за 18000 в резултат на негативния ефект от ураганите "Харви" и "Ирма", а тези за октомври претърпяха низходяща ревизия до разкрити 244000 работни места при предишна оценка за техен ръст с 261000. Делът на американците, търсещи работа, или т.нар. "норма на заетост", също се задържа в октомврийското дъно от 62,7 % - недалеч от 40-годишното дъно от 62,4 %, достигнато през септември 2015 година. В частния сектор на американската икономика бяха разкрити 221000 работни места през ноември, в държавният сектор бяха наети 7000 нови служители, докато заетостта в промишления сектор нарасна с 31000, а в строителството броят на трудещите се увеличи с 24000, с оглед на усилията по възстановяване на засегнатите от ураганите "Харви" и "Ирма" щати Тексас и Флорида. В търговията на дребно бяха наети допълнително 18700 трудещите се. Средното почасово заплащане на труда в САЩ се увеличи през ноември с 5 цента (повишение с 0,2 %, при очаквания за растеж с 0,3 %), достигайки 26,55 долара на час. На годишна база растежът на осредненото заплащане на труда се подобри до 2,5 % от 2,3 % през октомври, докато прогнозите на финансовите пазари бяха за растеж с 2,7 %. Продължителността на средната работна седмица се увеличи до 34,5 от 34,4 часа.

Япония

Доверието на японските индустриални компании достигна 11-годишен връх

По данни на Японската централна банка японските индустриални компании са по-оптимистично настроени за бъдещото развитие, а доверието им достигна 11-годишен максимум. През декември 2017 г. индексът на доверието на големите японски компании нараства с нови 3 пункта спрямо септември до 25 пункта, като това е най-високата стойност на показателя от декември 2006 г. насам. Положителна стойност означава, че оптимистите са мнозинство. Данните потвърждават вижданията на Японската централна банка, според която икономиката на страната расте.

През октомври 2017 г. индустриалното производство в Япония се възстановява

По предварителни данни на Министерство на търговията през октомври 2017 г. индустриалното производство в Япония се възстановява. На месечна база производството се повишава с 0,5 %. Ръстът е под медианните пазарни очаквания за повишение от 1,9 % и следва ревизиран спад от 1 % през септември. Индустриалната продукция е нараснала през октомври поради увеличеното производство на полупроводници, части за автомобили и машини, използвани за производство на плоски панелни дисплеи. Производителите, анкетирани от Министерството на икономиката, търговията и промишлеността, очакват производството да нарасне с 2,8 % през ноември и 3,5 % през декември.

Китай

През ноември 2017 г. инфлацията при производствените цени в Китай се забавя

През ноември 2017 г. инфлацията при производствените цени в Китай се е забавила до 4-месечно дъно. Производствените цени са се повишили с 5,8 % на годишна база, което е най-слабият темп от юли насам, сочат данни на националната статистическа служба. Ръстът е по-малък от повишението от 6,9 % през миналия месец. На месечна база цените са се повишили с 0,5 % през предпоследния месец от годината. В същото време инфлацията при потребителските цени, която остана в рамките на целевата от 3 % тази година, също се е забавила повече от очакваното през ноември до 1,7 % от 1,9 % през миналия месец, заради по-ниските цени на хранителните продукти.

През ноември 2017 г. износьт на Китай нараства

По данни на Генералната митническа администрация през ноември 2017 г. ръстът на китайския износ неочаквано се ускорява с 12,3 % на годишна база, което е най-бързият темп от 8 месеца насам. Повишението се дължи на силните продажби на електроника и високотехнологични стоки. Очакванията на анализаторите бяха за стойност от около 5 %. Поръчките на суровини насърчават вноса, който расте със 17,7 % на годишна база. Очакванията на анализаторите бяха за повишение от 11,3 %. Данните са окуражителен сигнал от втората по големина световна икономика, която отчете ръст

на БВП от 6,9 % през първите девет месеца на годината.

Бизнес активността в частния сектор на Китай се подобрява през ноември 2017 г.

Икономическата активност в частния сектор на Китай се подобри през ноември 2017 година. Индексът PMI, измерващ активността само в сектора на услугите, нарасна през ноември до 51,9 пункта от 51,2 пункта месец по-рано и след като през септември индексът достигна най-ниско ниво от декември 2015 година от 50,6 пункта. В същото време общият PMI индекс на агенциите Caixin и Markit (включващ и промишления сектор) се повиши до 51,6 пункта през ноември от 16-месечно дъно на ниво от 51,0 пункта, достигнато през октомври. „Индексите PMI на Caixin подсказват, че китайската икономическа експанзия остава стабилна и няма непосредствен риск за значително забавяне на нивото на растеж. Икономиката обаче може да се окаже под засилващ се инфлационен натиск в началото на следващата година с оглед на продължаващото увеличаване на цените.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

ЕЦБ запази без промяна основните си лихвени проценти и ще продължава да провежда стимулираща парична и лихвена политика докато няма трайна възходяща корекция на инфлацията в съответствие с целевото ниво на банката за инфлация от малко под 2 %

Управителният съвет на ЕЦБ потвърди решението си от октомврийското заседание, че от началото на следващата година ще намали размера на ежемесечните покупки на финансови активи до 30 млрд. евро от настоящите 60 млрд. евро и ще удължи действието на програмата за "количествени улеснения" до септември 2018 година. ЕЦБ реши да остави без промяна основната лихва по операциите за рефинансиране (т.нар. "репо лихва") на ниво от 0,00 %, депозитната лихва на ниво от -0,4 % и заемната лихва на ниво от 0,25 %. Управителният съвет на ЕЦБ подчерта, че ще продължава да провежда стимулираща парична и лихвена политика докато няма трайна възходяща корекция на инфлацията в съответствие с целевото ниво на банката за инфлация от малко под 2 %. В случай, че икономическите перспективите в еврозоната станат по-неблагоприятни, или ако финансовите условия станат несъвместими с по-нататъшния напредък на инфлацията към нейното целево ниво, Управителният съвет е готов да увеличи програмата за "количествени улеснения" по отношение на нейния размер или нейната продължителност.

Централна банка на Англия

Английската централна банка запази очаквано основната британска лихва на ниво от 0,5 %, след като преди месец повиши лихвената ставка с четвърт процент за пръв път от 10 години насам

Решението беше взето с пълно единодушие (с 9 на 0 гласа), като в същото време централните банкери оставиха без промяна и размерът на програмата за покупки на държавни облигации за 435 млрд. паунда, както и размерът на програмата за покупки на корпоративни облигации за 10 млрд. паунда. „Последните новини по отношение на макроикономическите данни бяха смесени и сравнително ограничени, докато глобалният икономически растеж остава силен. Във вътрешен план, някои индикатори за бизнес активността обаче показват, че растежът на БВП през четвъртото тримесечие може да бъде малко по-слаб, отколкото през третото тримесечие“, се посочва в изявление на централната банка. Английската централна банка отбеляза, че постигнатият пробив в преговорите за Брекзит е намалил рисковете от неконтролирано излизане на Великобритания от ЕС (т.нар. "твърд Брекзит") и може да допринесе за повишаване на икономическото доверие на Острова, като вероятно ще подкрепи корпоративното и доверието на британските домакинства. В тази връзка Английската централна банка посочи, че ще анализира по-обстойно прогресът по отношение на Брекзит когато представи през февруари 2018 година своите нови макроикономически прогнози.

Федерален резерв на САЩ

Федералният резерв на САЩ взе очаквани решения в края на 2017 г., като повиши лихвените проценти с 0,25 процентни пункта - в диапазона 1,25-1,5 %, както се очакваше, но не промени своята прогноза за лихвените нива в следващите години въпреки очакванията на политиците за краткосрочно ускоряване на икономическия растеж в САЩ

Решението на последната среща за годината идва в условия на относително силни икономически данни и представлява "победа" за централната банка, която обеща да продължи постепенното затягане на паричната политика. След като повиши водещата лихва за трети път тази година, Федералният резерв прогнозира още по три увеличения през следващите две години, преди да достигне дългосрочно ниво от 2,8 %. Това потвърждава последните прогнози, направени през септември. Федералният резерв отбелязва, че икономиката се подобрява през 2017 г., като повиши прогнозите си за икономически растеж и понижи очакванията си за безработицата през следващите години. Брутният вътрешен продукт се очаква да нарасне с 2,5 % през 2018 г. спрямо прогнозата от 2,1 % през септември, докато прогнозираният процент на безработицата е понижен до 3,9 % през следващата година в сравнение с 4,1 % преди. Оттеглящият се председател на Фед Джанет Иелън заяви, че повечето ѝ колеги са включили фискални стимули в своите прогнози.

Централна банка на Япония

Японската централна банка поддържа основен лихвен процент от -0,1 %. МВФ призова Япония да продължи с програмата си на масирани монетарни стимули, за да стимулира вътрешното търсене и потребителските цени

Японската централна банка запази основния си краткосрочен лихвен процент на -0,1 %, така както бе определен на заседанието през октомври 2017 г. Политиците също запазиха целевата доходност за 10-годишните държавни облигации на ниво около нула процента, но повишиха прогнозата за инфлацията за 2017 г. от 0,8 % на 1,1 % тъй като позицията на фирмите за определяне на заплатите и цените остана предпазлива. Лихвеният процент в Япония възлиза на 2,88 % от 1972 г. до 2017 г., достигайки висока стойност от 9 % през декември 1973 г. и рекордно ниско ниво от -0,10 % през януари 2016 година. МВФ призова Япония да продължи с програмата си на масирани монетарни стимули, за да стимулира вътрешното търсене и потребителските цени. Това покрива напълно, мнението на членове на централната банка, че стимулите са необходими за да се стабилизира трайно ръстът на потребителските цени. Подобна политика ще е необходима докато инфлацията в Япония, не достигне таргетираните 2 %. Японската централна банка, среща сериозна вълна от критики по отношение на масираната програма от стимули, под формата на обратни изкупувания на активи. Следствие на тази програма, японския основен индекс, достигна нов 26-годишен връх през ноември 2017 г. Инфлацията обаче, все още остава далечна цел пред централната банка. Ето защо, от МВФ, препоръчаха на централната банка да продължават с програмата си.

Народна Банка на Китай

Народната банка на Китай увеличи краткосрочните и средносрочните лихвени проценти с 5 базисни пункта, съответно до 2,45 % при 7-дневните репа и до 2,5 % при 28-дневните репа. Очаква се РВоС да увеличи лихвите с общо 35 базисни пункта през 2018 г., за да достигне 7-дневната репо лихва до 2,85 % до края на 2018 г. и за общо увеличение на лихвените проценти от РВоС през 2018 г. в размер на 40 базисни пункта на фона на нарастващата инфлация и стабилен растеж

След като Федералният резерв на САЩ взе решение за третото за годината вдигане на лихвите, примерът ѝ бе последван и от централната банка на Китай. Увеличението е минимално и кратко- и средносрочните лихви (за 7 и 28 дни) се повишават с по 5 базисни пункта. Така 7-дневната репо лихва се повишава от 2,45 % на 2,5 %, а 28-дневната – от 2,75 % на 2,8 %. Окуражена от подобряващата се икономика, Народната банка на Китай повиши лихвите няколко пъти тази година в рамките на по-широките усилия за понижаване на рисковете и задлъжнялостта във финансовата система след годините на стимули, финансирани чрез дълг. Това е третото повишаване на лихвите от страна на банковия регулатор в Пекин за тази година след две повишения през март. РВоС решението е отговор на възходящия тренд на пазара и искането за постигане на ливъридж. Сега очакваме РВоС да увеличи лихвите с общо 35 базисни пункта през 2018 г., за да достигне 7-дневната репо лихва до 2,85 % до края на 2018 г. Очакванията са за общо увеличение на лихвените проценти

от PBoC през 2018 г. в размер на 40 базисни пункта на фона на нарастващата инфлация и стабилния растеж.

Международни цени на борсови стоки

Петрол

Към 18 декември 2017 г. Фючърсите на американския лек суров петрол (WTI) поскъпнаха с 36 цента или с 0,6 процента, до 57,66 долара за барел. Фючърсите на европейския вид Brent се повишиха с 36 цента до 63,59 долара за барел. Очакванията са излишъкът на пазара да се запази през 2018 г.

Цените на петрола се покачват след като петролопроводът за доставка на суровина от Северно море все още не е възстановил работа, а нарастващото производство на суров петрол в САЩ може да се забави, въпреки че перспективите за 2018 г. са за запазване на излишъците на пазара, независимо че добивите от държавите-износителки от ОПЕК и други страни извън картела, вкл. и Русия, намаляват. Към 18 декември 2017 г. фючърсите на американския лек суров петрол (WTI) поскъпнаха с 36 цента или с 0,6 процента, до 57,66 долара за барел. Също с 36 цента се повиши цената и на фючърсите на европейския вид Brent, до 63,59 долара за барел спрямо нивата при затваряне на търговията миналия петък. Основната причина за поскъпването на петрола е спрялото подаване на суровината от Северно море, заради повреда в най-големия британски петролопровод, докато в същото време нарастването на добивите в САЩ се забавя. В САЩ енергийните компании намалиха сондажите за първи път от шест седмици до 747 петролни платформи през седмицата, която приключи на 15 декември 2017 г. Въпреки това намаляване на сондажите, добивите са все още доста над отчетените през миналата година, когато броят на платформите беше под 500, а действителното производство в САЩ е нараснало 16 % от средата на 2016 г. до 9.8 милиона барела на ден, според данните на Агенцията за енергийна информация (EIA). Това означава, че производството на суров петрол в САЩ бързо се приближава до нивата на най-големите производители в света - Саудитска Арабия и Русия, които добиват съответно 10 милиона барела и 11 милиона барела в денонощие. Нарастащата американска продукция също така подкопава усилията на страните-износителки от ОПЕК и други държави извън картела, вкл. и Русия, да намалят производството, за да балансират пазара и да повишат цените на суровия петрол. Най-вече заради нарасналите добиви на шистов петрол в САЩ Международната агенция за енергетика (МАЕ) обяви, че световните петролни пазари ще покажат лек излишък от доставки от около 200 000 барела на ден през първата половина на 2018 година. Прогнозните данни на EIA също потвърждават за подобен излишък за този период - до 167 000 барела на ден за цялата 2018.

Метали

Международните цени на медта запазват впечатляващите си ръстове за годината до 6571 щатски долара за метричен тон

Резервите от мед, съхранявани на глобалните борси, остават упорито високи въпреки смущенията в предлагането от мини в Китай и Индонезия в началото на годината. Голямо повишение в резервите на лондонската борса за метали беше катализаторът на срива в цените във вторник и припомни, че пазарът не страда от недостиг. Кривата на форуърдните договори също сигнализира за налично предлагане, което може да се задържи идните месеци. Бенчмарковите цени на медта с доставка след три месеца са по-ниски от тези в договорите с по-късна дата. Тази ситуация се нарича контанго (contango) и е характерна за пренаситените пазари. При цинка например е обратното – купувачите плащат значителни премии за краткосрочните договори заради перспективите за свиване в предлагането. Синхронизирането на глобалния растеж беше ключов двигател за индустриалните метали тази година, но се трупат опасения, че мерките в Китай за охлаждане на имотния пазар ще представляват насрещни ветрове. Премиите за доставка на мед до най-големия потребител – Китай – не са особено високи през тази година, което предполага, че търсенето на мед в Китай няма да окаже натиск върху предлагането. Разпродажбите при медта бяха отчасти предизвикани от опасения около големия обем дълги позиции във фючърсни договори на борсата в Шанхай през последните месеци. Медта поскъпнала с 19 % от началото на тази година до 6 570,50 долара за метричен тон.

Селскостопански продукти

През декември 2017 г. хлябната пшеница до склад на купувача се търси на 315.00 лв/т, като продавачите предлагат същите 315.00 лв/тон, но от място. Фуражната пшеница се предлага на 300.00 лв/т. При маслодайния слънчоглед търсенето за биологично сертифициран остава на 800.00 лв/тон, предложенията леко се понижиха до цена от 1050.00 лв/тон. Има и търсене на маслодаен слънчоглед с високи показатели на 580.00 лв/тон.

2 млрд. долара годишно е търговският стокообмен със земеделски продукти на България със страните от Инициатива „16+1“. По данни на Министерството на земеделието, храните и горите делът на търговията със селскостопанска продукция с тези страни представлява около 26-27 % от общия селскостопански стокообмен на страната ни. За Китай България изнася пресни плодове, вина, храни за животни, маслодайни култури, преработени плодове и зеленчуци, меса и други. Форматът „16+1“ е създаден между държавите от Централна и Източна Европа плюс Китай с цел осъществяване на по-тесни икономически контакти. Той помага за по-интензивна търговия със селскостопански стоки, както и за стартирането на проекти, насърчаващи технологичния обмен и научното сътрудничество. От 2009 г. земеделската и хранителната промишленост имат положително външно търговско салдо, което нараства с всяка изминала година. През 2016 г. от страната са изнесени храни и земеделска продукция, която е с 1,2 млрд. евро повече от стойността на вноса. Над 75 % от експорта е насочен към страните в Европейския съюз.

По данни на Софийска стокова борса хлябната пшеница до склад на купувача се търси на 315.00 лв/т, като продавачите предлагат същите 315.00 лв/тон, но от място. Фуражната пшеница се предлага на 300.00 лв/т. При маслодайния слънчоглед търсенето за биологично сертифициран остава на 800.00 лв/тон, предложенията леко се понижиха до цена от 1050.00 лв/тон. Има и търсене на маслодаен слънчоглед с високи показатели на 580.00 лв/тон. Всички цени са без ДДС. В Чикаго цената на пшеницата се понижи с близо 5.00 долара до 150.36 щд/тон, във Франция трендът е същият с минус 3.00 евро до 160.00 евро/тон, в Украйна котировките са с минус 2.00 до 190.00 щд/тон, а в Русия движението е обратно нагоре с цели плюс 5.00 долара до 197.00 щд/тон. При царевичата след лекото поевтиняване сега цените отидоха леко нагоре - в САЩ плюс 1.00 долара до 158.00 щд/тон, в Будапеща без промяна на 173.50 щд/тон, а в Русия с 2.00 до 168.00 щд/тон. Рапицата продължава единодушно да поевтинява и в Европейския съюз /Euronext/ с 6.50 евро до цена от 367.25 евро/тон, и в Украйна с 2 долара до 434 щд/тон.

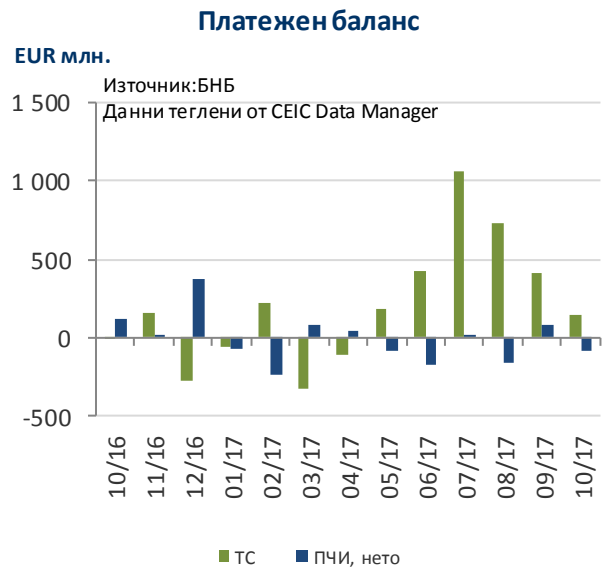
БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

Към края на октомври 2017 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 3058.7 млн. евро и заема 6.1 % от БВП

По данни на БНБ през октомври 2017 г. текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 185.6 млн. евро при излишък от 13.7 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 3058.7 млн. евро (6.1 % от БВП) при излишък от 3682.7 млн. евро (7.7 % от БВП) за януари – октомври 2016 г. За октомври 2017 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 146.1 млн. евро, при дефицит от 0.3 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 2684 млн. евро (5.4 % от БВП) при излишък от 2673.6 млн. евро (5.6 % от БВП) за януари – октомври 2016 г. Търговското салдо за октомври 2017 г. е отрицателно в размер на 106.3 млн. евро при дефицит от 145.5 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 1270.4 млн. евро (2.5 % от БВП) при дефицит от 753.8 млн. евро (1.6 % от БВП) за същия период на 2016 г. Износът на стоки е 2526.5 млн. евро за октомври 2017 г., като се повишава с 410.9 млн. евро (19.4 %) в сравнение с този за октомври 2016 г. (2115.6 млн. евро). За януари – октомври 2017 г. износът е 21 527.3 млн. евро (42.9 % от БВП), като нараства с 2601.9 млн. евро (13.7 %) в сравнение с този за същия период на 2016 г. (18 925.4 млн. евро, 39.3 % от БВП). Износът за януари – октомври 2016 г. нараства на годишна база с 2.7 %. Вносът на стоки за октомври 2017 г. е 2632.7 млн. евро, като нараства с 371.6 млн. евро (16.4 %) спрямо октомври 2016 г. (2261.1 млн. евро). За януари – октомври 2017 г. вносът е 22 797.8 млн. евро (45.4 % от БВП), като се увеличава с 3118.6 млн. евро (15.8 %) спрямо същия период на 2016 г. (19 679.2 млн. евро, 40.9 % от БВП). Вносът за януари – октомври 2016 г. намалява на годишна база с 3.3 %. Салдото по услугите е положително в размер на 181.1 млн. евро при положително салдо от 173.3 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. салдото е положително в размер на 2901.3 млн. евро (5.8 % от БВП) при положително салдо от 2934 млн. евро (6.1 % от БВП) за януари – октомври 2016 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) за октомври 2017 г. е положително в размер на 27.6 млн. евро при отрицателно салдо от 35.1 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. салдото е отрицателно в размер на 360.2 млн. евро (0.7 % от БВП) при отрицателно салдо от 854.5 млн. евро (1.8 % от БВП) за същия период на 2016 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 43.7 млн. евро при положително салдо от 7 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. салдото е положително в размер на 1413.3 млн. евро (2.8 % от БВП) при положително салдо от 1347.8 млн. евро (2.8 % от БВП) за същия период на 2016 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 39.6 млн. евро при положителна стойност от 14.1 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. капиталовата сметка е положителна – 374.7 млн. евро (0.7 % от БВП), при положителна стойност от 1009.1 млн. евро (2.1 % от БВП) за януари – октомври 2016 г. Финансовата сметка за октомври 2017 г. е отрицателна в размер на 4.5 млн. евро при положителна стойност от 259.6 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. финансовата сметка е положителна – 1813.3 млн. евро (3.6 % от БВП), при положителна стойност от 3568.3 млн. евро (7.4 % от БВП) за същия период на 2016 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е отрицателно в размер на 77.5 млн. евро при положително салдо от 125.2 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. салдото е отри-

цателно в размер на 600.3 млн. евро (1.2 % от БВП) при отрицателно салдо от 716.1 млн. евро (1.5 % от БВП) за същия период на 2016 г. Преките инвестиции – активи се понижават с 83.2 млн. евро при увеличение с 39.6 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. те се увеличават с 338.8 млн. евро (0.7 % от БВП) при ръст от 476 млн. евро (1 % от БВП) за същия период на 2016 г. Преките инвестиции – пасиви намаляват с 5.7 млн. евро при понижение с 85.6 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. те нарастват с 939.1 млн. евро (1.9 % от БВП) при увеличение с 1192.2 млн. евро (2.5 % от БВП) за януари – октомври 2016 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 660.5 млн. евро при положителна стойност от 126.1 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. салдото е положително в размер на 1982.3 млн. евро (4 % от БВП) при отрицателно салдо от 1144.1 млн. евро (2.4 % от БВП) за същия период на 2016 г. Портфейлните инвестиции – активи за октомври 2017 г. се повишават с 583.2 млн. евро при увеличение със 158.9 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. те се повишават с 1306.8 млн. евро (2.6 % от БВП) при увеличение с 306.6 млн. евро (0.6 % от БВП) за същия период на 2016 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за октомври 2017 г. намаляват със 77.3 млн. евро при повишение с 32.8 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. портфейлните инвестиции – пасиви се понижават с 675.5 млн. евро (1.3 % от БВП) при увеличение с 1450.7 млн. евро (3 % от БВП) за същия период на 2016 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 1732.9 млн. евро при положително салдо от 167.4 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. салдото е положително в размер на 2002 млн. евро (4 % от БВП) при положително салдо от 2755.3 млн. евро (5.7 % от БВП) за януари – октомври 2016 г. Други инвестиции – активи се повишават с 1597.2 млн. евро при увеличение с 367.7 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. те се повишават с 2049 млн. евро (4.1 % от БВП) при увеличение с 2053.4 млн. евро (4.3 % от БВП) за същия период на 2016 г. Други инвестиции – пасиви за октомври 2017 г. се понижават със 135.7 млн. евро при увеличение с 200.3 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. те нарастват с 47 млн. евро (0.1 % от БВП) при понижение със 701.9 млн. евро (1.5 % от БВП) за същия период на 2016 г. Резервните активи на БНБ се понижават с 2338.7 млн. евро през отчетния месец при намаление със 177.6 млн. евро за октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. те намаляват с 1568.4 млн. евро (3.1 % от БВП) при увеличение с 2713.8 млн. евро (5.6 % от БВП) за същия период на 2016 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 190.1 млн. евро при положителна стойност от 245.9 млн. евро за октомври 2016 г. По предварителни данни за януари – октомври 2017 г. статията е отрицателна в размер на 1245.4 млн. евро (2.5 % от БВП) при отрицателна стойност от 114.4 млн. евро (0.2 % от БВП) за същия период на 2016 г.

Преки чуждестранни инвестиции

Към края на октомври 2017 г. преките инвестиции в България са в размер на 855,5 млн. евро и заемат 1,7 % от БВП

По предварителни данни на БНБ преките инвестиции в България за януари – октомври 2017 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, възлизат на 855.5 млн. евро (1.7 % от БВП), като са по-ниски с 57.3 млн. евро (6.3 %) спрямо януари – октомври 2016 г. (912.8 млн. евро, 1.9 % от БВП). През октомври 2017 г. те нарастват с 96.6 млн. евро, при намаление със 112.7 млн. евро за октомври 2016 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) възлиза на 149.6 млн. евро за януари – октомври 2017 г. Той е по-нисък с 439.5 млн. евро от дяловия капитал за януари – октомври 2016 г., който е в размер на 589.1 млн. евро. Нетните постъпления от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти са 9.7 млн. евро, при 60.4 млн. евро за януари – октомври 2016 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (5.1 млн. евро, 52.4 % от общия размер за януари – октомври 2017 г.), Германия (1.1 млн. евро, 11.7 %) и Украйна (1.1 млн. евро, 11.3 % от общия размер за периода). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба

Преки инвестиции:
EUR млн. Януари - Октомври 2016/2017

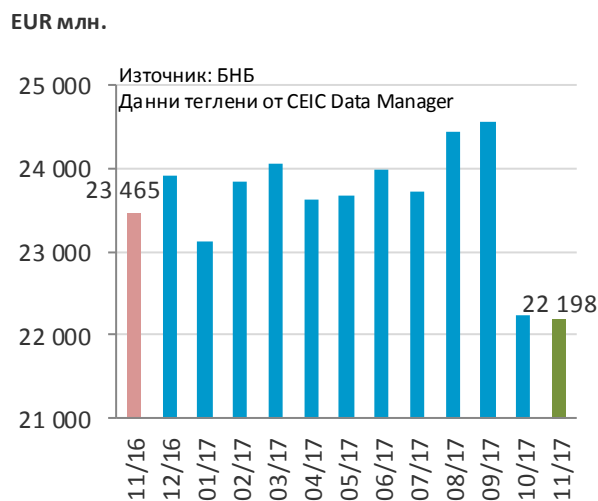
(показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) възлиза на 28 млн. евро за януари – октомври 2017 г., при 363.5 млн. евро за януари – октомври 2016 г. За януари – октомври 2017 г. подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) е в размер на 678 млн. евро, при отрицателна стойност от 39.8 млн. евро за януари – октомври 2016 г. Най-големите нетни преки инвестиции в страната за януари – октомври 2017 г. са от Холандия (728.6 млн. евро), По предварителни данни преките инвестиции в чужбина за януари – октомври 2017 г. нарастват с 255.2 млн. евро, при увеличение със 196.7 млн. евро за януари – октомври 2016 г. През октомври 2017 г. те се повишават с 19.1 млн. евро, при нарастване с 12.5 млн. евро за октомври 2016 г.

Международни резерви

През ноември 2017 г. международните резерви на БНБ намаляват с 0,1 % на месечна база и с 5,4 % на годишна база и са в размер на 22,2 млрд. евро

По данни на БНБ към 30.11.2017 г. международните резерви на БНБ възлизат на 43,4 млрд. лева (22,2 млрд. евро) и намаляват с 0,1 % на месечна база и с 5,4 % на годишна база. От гледна точка на активите, през ноември 2017 г. се отчита спад от 1,2 % на месечна база при „Паричните средства и предоставени средства в чуждестранна валута“, които достигат до 16,3 млрд. лева и на годишна база нарастват с 18,2 %. През месец ноември 2017 г. нарастват инвестициите в ценни книжа с 0,7 % на месечна база при спад от 16,4 % на годишна база до 24,3 млрд. лева. От страна на пасивите, през ноември 2017 г. „Задълженията към банки“ нарастват с 1,3 % на месечна база спрямо отчетения спад от 30,7 % на месечна база през октомври 2017 г. Да припомним, че считано от 4 октомври 2017 г. БНБ намали отрицателната лихва по свръхрезервите на банките, държани в централната банка от -0,4 % на -0,6 %. Това се отрази пряко на междубанковия пазар, както и на поведението на търговските банки. През октомври 2017 г. от банковата система изтича ликвидност в размер на 4,5 млрд. лева, в резултат на реакцията на част от банките в България, които като част от международни финансови групи с подразделения в различни страни в ЕС депозираха част от свръхрезервите си чрез своите компании-майки в ЕЦБ при -0,4 %. Това бе най-голямото намаление на международните резерви на БНБ от началото на въвеждане на Паричния съвет в България (1 юли 1999 г.), но въпреки това резервите изглеждат адекватни и различните показатели за покритие на паричната маса поддържат пикови нива. Международната ликвидна позиция на България, представена чрез съотношението на международните резерви към краткосрочния външен дълг при равни други условия се очаква да спадне от 328 % в края на септември 2017 г. преди транзакцията на 297 % през октомври 2017 г. и на 296,6 % към края на ноември 2017 г.

Чуждестранни резерви

РЕАЛЕН СЕКТОР

Брутен вътрешен продукт

През трето тримесечие 2017 БВП на България нараства с 0,9 % на тримесечна база и с 3,9 % на годишна база

По предварителни данни на НСИ производеният брутен вътрешен продукт през третото тримесечие на 2017 г. възлиза на 26 990 млн. лв. по текущи цени. На човек от населението се падат 3 810 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.66646 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 16 196 млн. долара и съответно на 2 287 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 13 800 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 948 евро. Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стой-

Декември 2017 г.

ност е в размер на 23,288 млн. лв. по текущи цени. През третото тримесечие на 2017 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява равнището си с 0,6 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година до 7,3 %. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0,4 процентни пункта до 28,5 %. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава до ниво от 64,2 % при 63,2 % през съответния период на предходната година. През третото тримесечие на 2017 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява равнището си с 0,6 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година до 7,3 %. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0,4 процентни пункта до 28,5 %. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава до ниво от 64,2 % при 63,2 % през съответния период на предходната година. За крайното потребление се изразходват 68,7 % от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал) заемат 18,2 % от произведения БВП. Външно-търговското салдо от стоки и услуги е положително. През третото тримесечие на 2017 г. БВП нараства с 0,9 % според сезонно изгладените данни. Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 0,7 % спрямо предходното тримесечие. По предварителни данни за третото тримесечие на 2017 г. крайното потребление нараства с 0,9 %, а бруто образуването в основен капитал намалява с 0,4 % спрямо предходното тримесечие. Износът и вносът на стоки и услуги увеличават равнището си спрямо предходното тримесечие според сезонно изгладените данни - съответно с 3,0 и 1,3 %. БВП нараства с 3,9 % през третото тримесечие на 2017 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни. През третото тримесечие на 2017 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 4,0 %. Динамиката на брутната добавена стойност се определя основно от регистрирания растеж при: Финансови и застрахователни дейности – 6,1 %, Операции с недвижими имоти – 6,0 %, Строителство – 5,2 %, Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване – 3,9 %, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство – 3,5 %, Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа – 3,4 %, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности – 3,0 %, Култура, спорт и развлечения; други дейности – 0,4 %. По отношение на компонентите на крайното използване основен принос за регистрирания положителен икономически растеж имат индивидуалното потребление на домакинствата - с ръст от 4,9 %, индивидуалното потребление на нетърговските организации, обслужващи домакинствата - с 6,7 %, и бруто образуването на основен капитал - с ръст от 4,3 %. Износът на стоки и услуги се увеличава с 4,1 %, а вносът на стоки и услуги - с 5,1 %.

Брутният вътрешен продукт (БВП) през третото тримесечие на 2017 г. се увеличава с 0,6 % в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 0,9 %. През третото тримесечие на 2017 г. спрямо предходното тримесечие най-висок икономически растеж отчитат Румъния – 2,6 %, Малта – 1,9 %, Латвия – 1,5 %, Полша – 1,2 %, Словения – 1,0 %, докато Дания регистрира спад с 0,6 %. В сравнение със същото тримесечие на предходната година сезонно изгладените данни показват нарастване на равнището на БВП в ЕС-28 с 2,6 %, а в България - с 3,9 %. През третото тримесечие на 2017 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година най-висок икономически растеж се наблюдава в Румъния – 8,6 %, Малта – 7,7 %, Латвия – 6,2 %, Полша – 5,2 %, Чешка република – 5,0 %, докато най-нисък икономически растеж се наблюдава в Дания и Гърция - по 1,3 %.

През третото тримесечие на 2017 г. БВП на един зает се увеличава с 1,1 % на годишна база

По данни на НСИ през трето тримесечие 2017 г. заетите лица в икономиката са 3 716.9 хил., а общият брой отработени часове е 1 490.4 милиона. Структурата на заетостта по икономически сектори през третото тримесечие на 2017 г. спрямо

Ръст на БВП по тримесечия на годишна база, сезонно изгладени данни

съответното тримесечие на 2016 г. показва увеличение на относителния дял на аграрния сектор. На едно заето лице се падат 7 261.5 лв. от текущия обем на брутния вътрешен продукт (БВП), като всеки зает създава средно 18.1 лв. БВП за един отработен час. Брутната добавена стойност средно на един зает през третото тримесечие на 2017 г. реално се увеличава с 0,5 % и с 0,6 % - за един отработен човекочас спрямо съответното тримесечие на предходната година. По предварителни данни за третото тримесечие на 2017 г. равнището на производителността на труда в индустриалния сектор е 7 230.4 лв. брутна добавена стойност (БДС) средно на един зает и 17.3 лв. за един отработен човекочас. В сектора на услугите всеки зает произвежда средно 6 559.6 лв. БДС, като за един отработен човекочас се създават средно 16.5 лв. от текущия обем на показателя. Най-ниска е производителността на труда в аграрния сектор - 2 221.2 лв. БДС на един зает и 5.7 лв. за един отработен човекочас.

Бизнес климат

През ноември 2017 г. общият показател на бизнес климата остава приблизително на нивото си от предходния месец от 25.8 % . Подобрене на стопанската конюнктура е регистрирано в промишлеността и търговията на дребно, докато в сектора на услугите запазва равнището си от октомври. Единствено в строителството показателят се понижава

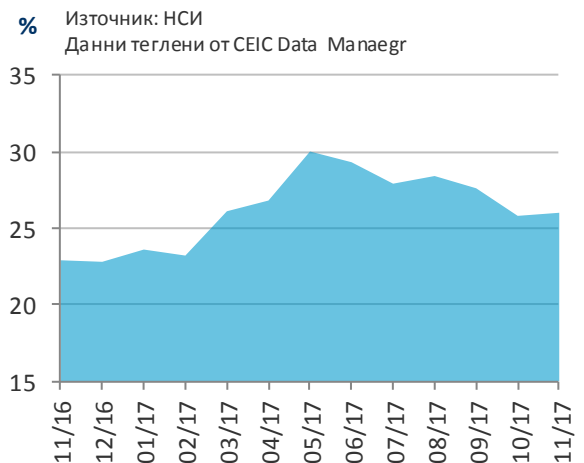
Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ се повишава с 1,2 пункта в резултат на оптимистичните очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Същевременно настоящата производствена активност се оценява като леко намалена, докато прогнозите за дейността през следващите три месеца са по-благоприятни. Факторът, затрудняващ в най-голяма степен предприятията, продължава да бъде несигурната икономическа среда, следван от недостига на работна сила. Относно продажните цени в промишлеността мениджърите прогнозират запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Строителство. През ноември съставният показател „бизнес климат в строителството“ се понижава с 2,7 пункта, което се дължи на по-резервираните оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. По тяхно мнение се наблюдава известно подобрене на настоящата строителна активност, но прогнозите им за следващите три месеца са по-неблагоприятни. Несигурната икономическа среда, конкуренцията в бранша и недостигът на работна сила остават основните пречки за развитието на бизнеса. По отношение на продажните цени в строителството очакванията на мениджърите са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ се увеличава с 1,0 пункт в сравнение с октомври в резултат на подобренията очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Същевременно и прогнозите им за обема на продажбите през следващите три месеца остават благоприятни, макар и по-резервирано спрямо предходния месец. Факторите „конкуренция в бранша“, „недостатъчно търсене“ и „несигурна икономическа среда“ продължават да затрудняват в най-голяма степен дейността на предприятията. Търговците очакват продажните цени да останат без промяна през следващите три месеца.

Услуги. През ноември 2017 г. съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ запазва нивото си от октомври. Балансовият показател за настоящото бизнес състояние на предприятията намалява с 1,6 пункта поради изместване на оценките на мениджърите към по-умерените мнения. Най-сериозните проблеми за дейността остават свързани с конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда. По-голяма част от мениджърите очакват продажните цени в сектора да запазят своето равнище през следващите три месеца.

Общ показател на бизнес климата

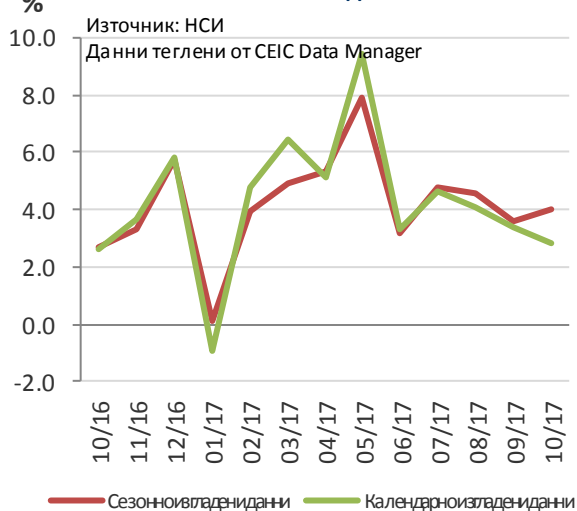

Индекс на промишлено производство

През октомври 2017 г. индексът на промишленото производство нараства с 0,6 % на месечна база и с 2,8 % на годишна база

По предварителни данни на НСИ през октомври 2017 г. индексът на промишленото производство², изчислен от сезонно изгладените данни³ намалява с 0,6 % в сравнение със септември 2017 година. През октомври 2017 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 2,8 % спрямо съответния месец на 2016 година. През октомври 2017 г. намаление спрямо предходния месец е регистрирано в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 4,5 %, и в добивната промишленост - с 2,8 %, а увеличение е отчетено в преработващата промишленост - с 0,1 %. По-значителен ръст в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 13,5 %, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 5,9 %, производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 3,8 %, производството на химични продукти - с 3,7 %. Спад е регистриран при: ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 14,6 %, производството на лекарствени вещества и продукти - със 7,5 %, производството на тютюневи изделия - с 5,4 %, производството на превозни средства, без автомобили - с 4,7 %. На годишна база ръст на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в преработващата промишленост - с 5,5 %, и в добивната промишленост - с 4,3 %, а спад е регистриран в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 8,8 %. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо предходната година се наблюдава при: производството на машини и оборудване с общо и специално предназначение - със 17,1 %, производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 15,8 %, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 15,2 %, производството на изделия от каучук и пластмаси - с 13,4 %. Намаление е отчетено при: производството на тютюневи изделия - с 14,0 %, производството на облекло - с 8,9 %, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 8,0 %, производството на мебели - с 5,8 %.

Индекс на промишленото производство,
% изменение на годишна база

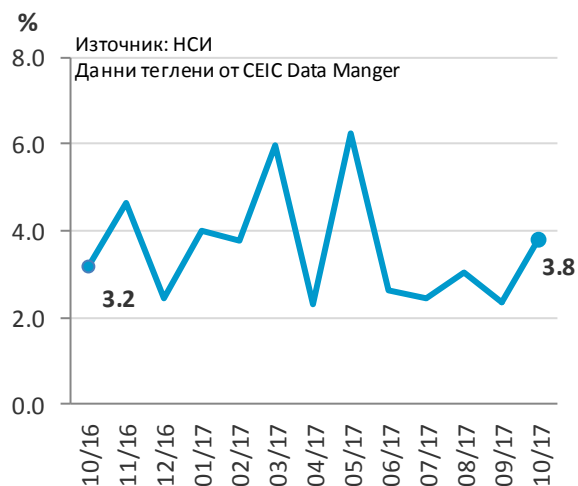

Търговия на дребно

През октомври 2017 г. продажбите на дребно в България нарастват с 0,6 % на месечна база и 3,8 % на годишна база

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през октомври 2017 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,6 % спрямо предходния месец. През октомври 2017 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, бележи ръст от 3,8 % в сравнение със същия месец на предходната година. През октомври 2017 г. се наблюдава увеличение на оборота спрямо предходния месец при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 2,3 %, търговията на дребно с разнообразни стоки - с 1,2 %, и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 1,1 %. По-значително намаление е регистрирано при: търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 2,2 %, и търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 0,7 %. През октомври 2017 г. в сравнение със същия месец на 2016 г.

Индекс на оборота "Търговия на дребно", % изменение на годишна база

оборотът нараства при: търговията на дребно с разнообразни стоки - с 13,8 %, търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 11,2 %, търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 8,8 %, търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 6,8 %, и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 5,8 %. Спад е регистриран при търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 9,1 %, търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 1,8 %, и търговията на дребно чрез по-ръчки по пощата, телефона или интернет - с 0,5 %.

Строителство

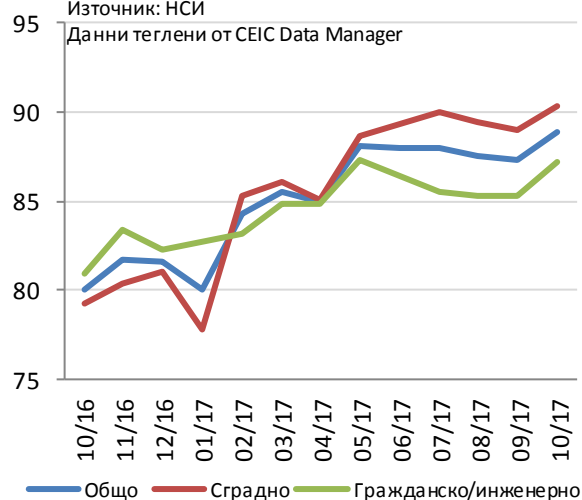
През октомври 2017 г. Индексът на строителната продукция в България нараства с 1,8 % на месечна база и с 10,1 % на годишна база

По предварителни данни през октомври 2017 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни е с 1.8 % над равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват увеличение от 10.1 % на строителната продукция през октомври 2017 г. в сравнение със същия месец на 2016 година. През октомври 2017 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е над равнището от предходния месец, като продукцията от сградното строителство нараства с 1,5 %, а от гражданското/инженерното строителство - с 2,2 %. На годишна база ръстът на строителната продукция през октомври 2017 г., изчислен от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при сградното строителство, където увеличението е с 15,1 %, а при гражданското/инженерното строителство - с 4,2 %.

Индекс на строителната продукция, сезонно изгладени данни

Източник: НСИ

Данни теглени от CEIC Data Manager

Туризм

През октомври 2017 г. приходите от нощувки достигат 44.8 млн. лв. и нарастват с 0,8 % на годишна база. Регистрирано е увеличение на приходите от чужди граждани - с 3,9 %, докато тези от български граждани намаляват с 2,6 %.

По данни на НСИ през октомври 2017 г. в страната са функционирали 1 959 места за настаняване с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване. Броят на стаите в тях е 73.0 хил., а на леглата - 154.5 хиляди. В сравнение с октомври 2016 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, намалява с 3.1 %, а на леглата в тях - с 3.6 %. Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през октомври 2017 г., е 864.7 хил., или с 1.9 % по-малко в сравнение със същия месец на предходната година, като най-голямо намаление на нощувките (с 6.3 %) се наблюдава в местата за настаняване с 1 и 2 звезди. През октомври 2017 г. в хотелите с 4 и 5 звезди са реализирани 72.1 % от общия брой нощувки на чужди граждани и 35.3 % - на българи. В местата за настаняване с 3 звезди са осъществени 19.5 % от нощувките на чужди граждани и 30.0 % - на българи, докато в останалите места за настаняване (с 1 и 2 звезди) те са съответно 8.4 и 34.7 %. Броят на пренощуващите лица в местата за настаняване през октомври 2017 г. намалява с 4.0 % в сравнение със същия месец на 2016 г. и достига 422.2 хил., като е регистрирано намаление с 5.1 % при българите и с 2.1 % при чужденците. Българските граждани, нощували в местата за настаняване през октомври 2017 г., са 272.4 хил. и са реализирали средно по 1.9 нощувки. Чуждите граждани са 149.8 хил., като 70.3 % са нощували в хотели с 4 и 5 звезди и са реализирали средно 2.4 нощувки. Общата заетост на леглата в местата за настаняване през октомври 2017 г. е 20.0 %, като намалява с 0.6 процентни пункта в сравнение с октомври 2016 година. Най-висока е заетостта на леглата в хотелите с 4 и 5 звезди - 22.0 %, следват местата за настаняване с 3 звезди - 21.2 %, и с 1 и 2 звезди - 16.1 %. Приходите от нощувки през октомври 2017 г. достигат 44.8 млн. лв., или с 0.8 % повече в сравнение с октомври 2016 година. Регистрирано е увеличение на приходите от чужди граждани - с 3.9 %, докато тези от български граждани намаляват с 2.6 %.

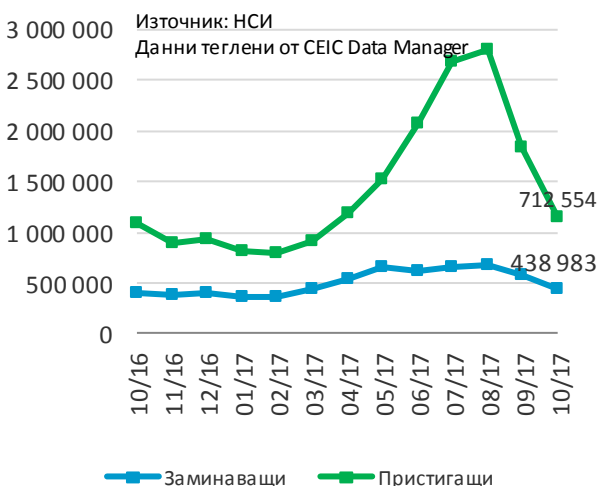
През октомври 2017 г. пътуванията на български граждани в чужбина . са 439.0 хил. и нарастват с 8,7 % на годишна база. Посещенията на чужденци в България са 712,6 хил. и нарастват с 5,0 % на годишна база

По данни на НСИ пътуванията на български граждани в чужбина през октомври 2017 г. са 439.0 хил. или с 8,7 % над регистрираните през октомври 2016 година. Увеличение на пътуванията на български граждани в сравнение със същия месец на предходната година е отчетено към Австрия - с 32,5 %, Сърбия - с 18,9 %, Румъния - с 13,5 %, бившата югославска република Македония - с 6,8 %, Обединеното кралство - с 4,0 %, Турция - с 1,8 %, Гърция - с 0,2 %, и други. Същевременно намаляват пътуванията към Франция - със 7,8 %, Чешката република - с 4,2 %, Германия - с 0,6 %, и други. В сравнение с октомври 2016 г. е регистрирано увеличение при пътуванията по всички наблюдавани цели: със служебна цел - с 22,8 %, с цел почивка и екскурзия - с 6,7 %, и с други цели - с 1,9 %. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през октомври 2017 г. формират пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) – 45,7 %, следвани от пътуванията със служебна цел – 30,1 %, и пътуванията с цел почивка и екскурзия – 24,7 %. През октомври 2017 г. най-голям брой пътувания на български граждани са осъществени към: Гърция – 102,6 хил., Турция – 88,0 хил., Румъния – 33,0 хил., Сърбия – 31,8 хил., бившата югославска република Македония – 25,7 хил., Германия – 24,3 хил., Обединеното кралство – 15,6 хил., Австрия – 15,4 хил., Италия – 14,9 хил., и Испания – 11,0 хиляди. През октомври 2017 г. посещенията на чужденци в България са 712,6 хил. или с 5,0 % повече в сравнение с октомври 2016 година. Регистрирано е увеличение при всички наблюдавани цели: със служебна цел - с 15,1 %, с цел почивка и екскурзия - с 3,5 %, и с други цели (вкл. гостувания и транзитни преминавания) - с 2,4 %. Транзитните преминавания през страната са 25,1 % (179.1 хил.) от всички посещения на чужденци в България. От общия брой чужденци, посетили България през октомври 2017 г., делът на гражданите от Европейския съюз е 56,1 %, или с 3,1 % повече в сравнение със същия месец на предходната година. Увеличават се посещенията на граждани от Нидерландия - с 62,5 %, Франция - с 25,3 %, Обединеното кралство - с 23,0 %, Белгия - с 15,7 %, Румъния - с 4,7 %, Австрия - с 3,2 %, и други. Същевременно намаляват посещенията на граждани от Полша - с 12,6 %, Италия - с 8,2 %, Германия - с 1,7 %, Гърция - с 1,4 %, и други. Увеличават се и посещенията на граждани от групата „Други европейски страни“¹ - с 5,8 %, като най-голям е ръстът на посещенията на граждани от Сърбия - с 10,0 %. През октомври 2017 г. преобладава делът на посещенията с други цели – 45,6 %, следвани от посещенията с цел почивка и екскурзия – 35,3 %, и със служебна цел – 19,2 %. Най-много посещения в България през октомври 2017 г. са реализирали гражданите от: Румъния – 140,9 хил., Турция – 106,6 хил., Гърция – 97,2 хил., бившата югославска република Македония – 54,6 хил., Сърбия – 43,1 хил., Германия – 40,5 хил., Украйна – 19,7 хил., Полша – 18,7 хил., Обединеното кралство – 18,2 хил., и Италия – 14,4 хиляди.

През третото тримесечие на 2017 г. 1 991.8 хил. български граждани- 82.3 %, са пътували само в страната, 14.5 % - само в чужбина, а 3.2 % са пътували както в страната, така и в чужбина.

По данни на НСИ в сравнение със същото тримесечие на 2016 г. общият брой на пътувалите лица на възраст 15 и повече навършени години нараства с 31,2 %, като пътувалите само в страната се увеличават с 32,8 %, пътувалите само в чужбина - с 43,3 %, докато пътувалите в страната и чужбина намаляват с 21,6 %. През третото тримесечие на 2017 г. най-много са пътували българите на възраст 25 - 44 години - 948.6 хил., или 47,7 % от всички пътували лица. Във всички възрастови групи преобладава относителният дял на пътуванията в страната, като най-висок е този дял при лицата на възраст 25 - 44 години – 83,3 % от пътувалите в тази възрастова група. По-голямата част от туристическите пътувания на лицата на възраст 15 и повече навършени години както в страната, така и в чужбина са били с цел „почивка и екскурзия“, посочени съответно от 67,6 и 78,5 % от тях. През третото тримесечие на 2017 г. като самостоятелни са били регистрирани 2 441.0 хил., или 88,9 % от общия брой лични пътувания. Относителният дял на самостоятелните пътувания без резервация в страната е 92,8 %, а на тези в чужбина – 66,0 %. В структурата на разходите по видове с най-голям относителен дял са разходите за храна както в страната, така и в чужбина - съответно 45,9 и 32,6 %. През третото тримесечие на 2017 г. средният разход при пътуване с лична цел на едно лице на възраст 15 и повече навършени години е 353.36

Общо пристигащи/заминаващи

Източник: НСИ
Данни теглени от CEIC Data Manager

лв. в страната и 645.33 лв. в чужбина. Същевременно разходите на едно лице за професионално пътуване са средно 163.88 лв. в страната и 1 086.27 лв. в чужбина.

Безработица

През октомври 2017 г. безработицата в България е 6,7 % и намалява с 0,2 процентни пункта на месечна база и с 1,2 процентни пункта на годишна база

По данни на Агенцията по заетостта през октомври 2017 г. равнището на регистрираната безработица в България е 6.7 % като нараства с 0.2 процентни пункта спрямо септември. За ползване на посредническите услуги в бюрата по труда вече интензивно се регистрират приключилите работа в летните сезонни дейности, предимно в областите Бургас и Варна. В сравнение с октомври 2016 г. равнището на безработица е значително по-ниско – с 1.2 процентни пункта. Регистрираните безработни в края на месеца са 220 172. Техният брой се увеличава спрямо предходния месец с 3.2 %, а спрямо година по-рано се отчита значително намаление – от 14.7 %. От новорегистрираните безработни през октомври 1 054 са били неактивни, т.е. не са били нито заети, нито учащи и не са търсили работа. Броят на активираните от медиаторите и посредниците в бюрата по труда и техните партньори от началото на годината достига 10 389 лица. Предоставяните в бюрата по труда услуги са насочени освен към безработни лица и към заети, учащи и пенсионери. През месеца като търсещи работа са регистрирани общо 1 205 заети, учащи и пенсионери, с което броят им от началото на годината вече е 4 379. 20 456 лица през октомври са постъпили на работа по данни на Агенцията по заетостта, с което общият брой на устроените през десетте месеца на 2017 достига 208 260. Значителен е делът на започналите работа в реалната икономика – 81.8 % от общо постъпилите. В резултат на активните мерки за насърчаване на заетостта през месеца в субсидирана заетост са включени общо 3 727 безработни лица, в т.ч. 1 483 по проекти, финансирани по Оперативната програма за развитие на човешките ресурси. За периода януари – октомври общо 26 782 безработни лица са устроени на работни места, субсидирани от държавния бюджет и Европейския социален фонд. В съответствие с увеличеното търсене на квалифицирана работна сила Агенцията по заетостта продължава обученията за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности. Включените безработни в обучение през месеца наброяват 143 лица, а от началото на годината броят им е 17 563. Провеждат се и групови срещи за професионално ориентиране и активно поведение на пазара на труда. В мероприятията за професионално ориентиране и активиране са участвали 13 321 безработни лица. 14 168 свободни работни места на първичния пазар са заявили работодателите, като над половината от тях са от частния сектор - 75.3 %. Бизнесът търси работна сила в следните икономически дейности: преработваща промишленост (4 435); търговия (2 445); хотелиерство и ресторантьорство (1 017); административни и спомагателни дейности (1 002); строителство (859); образование (656); държавно управление (651); транспорт, складиране и пощи (627); операции с недвижими имоти (370) и др. Най-търсените професии по заявени работни места в бюрата по труда са работници в добивната и преработваща промишленост; оператори на стационарни машини и съоръжения; продавачи; персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, камериери и т.н.); квалифицирани работници в производството на храни, облекло, дървени изделия и сродни; работници по събиране на отпадъци и сродни на тях; металурзи, машиностроители и сродни на тях; водачи на МПС и подвижни съоръжения; преподаватели; монтажници и др.

Равнище на безработица

Доходи, разходи и потребление на домакинствата

Общият доход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2017 г. е 1 431 лв. и нараства с 9,4 % на годишна база. Общият разход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2017 г. е 1 382 лв. и се увеличи

чава с 13,0 % на годишна база

По данни на НСИ в структурата на общия доход на домакинствата в България с най-висок относителен дял са доходите от работна заплата (54,4 %), следвани от доходите от пенсии (25,9 %), доходите от самостоятелна заетост (7,7 %) и доходите от социални обезщетения и помощи (3,1 %). В номинално изражение през третото тримесечие на 2017 г. в сравнение със същото тримесечие на 2016 г. доходите средно на лице от домакинство по източници на доход се променят, както следва: доходът от работна заплата нараства от 708 на 778 лв. (с 10.0 %); доходът от самостоятелна заетост се увеличава от 85 на 110 лв. (с 29.9 %); доходите от пенсии остават без промяна - 371 лева; доходите от социални обезщетения и помощи са без промяна - 43 лева. През третото тримесечие на 2017 г. относителният дял на паричния доход на домакинствата в общия доход е 98,2 %, а делът на дохода от натура е 1,8 %. Общият разход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2017 г. е 1 382 лв. и се увеличава с 13,0 % спрямо същото тримесечие на 2016 година. В структурата на общия разход с най-голям относителен дял са разходите за: храна (30,1 %), жилище (17,7 %), данъци и социални осигуровки (12,0 %) и транспорт и съобщения (11,2 %). Като абсолютни стойности през третото тримесечие на 2017 г. в сравнение със същото тримесечие на 2016 г. разходите средно на лице от домакинство по видове разходи се променят, както следва: разходите за храна и безалкохолни напитки нарастват от 387 на 416 лв. (със 7,6 %); разходите за жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане на дома) се увеличават от 204 на 245 лв. (с 20,3 %); разходите за транспорт и съобщения нарастват от 132 на 155 лв. (със 17,6 %); разходите за здравеопазване се увеличават от 64 на 66 лв. (с 3,1 %); разходите за алкохолни напитки и цигари нарастват от 54 на 58 лв. (със 7,3 %); разходите за свободно време, културен отдих и образование нарастват от 80 на 87 лв. (със 7,7 %). Потреблението на основни хранителни продукти средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2017 г. е без съществена промяна спрямо същото тримесечие на 2016 година. Изключение правят плодовете и зеленчуците. С 0,9 кг се увеличава потреблението на плодове - от 19,3 на 20,2 кг, а с 1,0 кг намалява консумацията на зеленчуци – от 27,2 на 26,2 килограма.

Общ доход и разход на домакинството: Средно на лице

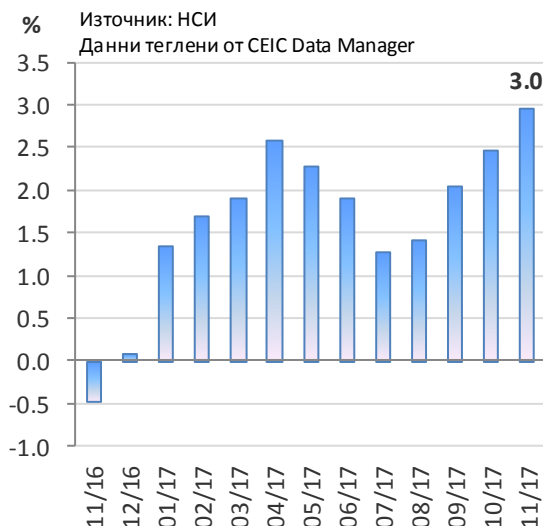

Инфлация

През ноември 2017 г. ИПЦ в България нараства с 0,4 % на месечна база и с 3,0 % на годишна база. Средногодишната инфлация за периода е 1,8 %

Индексът на потребителските цени за ноември 2017 г. спрямо октомври 2017 г. е 100,4 %, т.е. месечната инфлация е 0,4 %. Инфлацията от началото на е 2,4 %, а годишната инфлация за ноември 2017 г. спрямо ноември 2016 г. е 3,0 %. Средногодишната инфлация за периода декември 2016 - ноември 2017 г. спрямо периода декември 2015 - ноември 2016 г. е 1,8 %. На месечна база поскъпването се дължи основно на групата на нехранителните стоки - развлечения, облекла и обувки, цени на газ, ток, парно. Увеличението на годишна база идва от по-високите цени на храните, горивата и услугите. Хармонизираният индекс на потребителските цени за ноември 2017 г. спрямо октомври 2017 г. е 100,3 %, т.е. месечната инфлация е 0,3 %. Инфлацията от началото на годината е 1,1 %, а годишната инфлация за ноември 2017 г. спрямо ноември 2016 г. е 1,9 %. Средногодишната инфлация за периода декември 2016 - ноември 2017 г. спрямо периода декември 2015 - ноември 2016 г. е 1,0 %.

Инфлация на годишна база

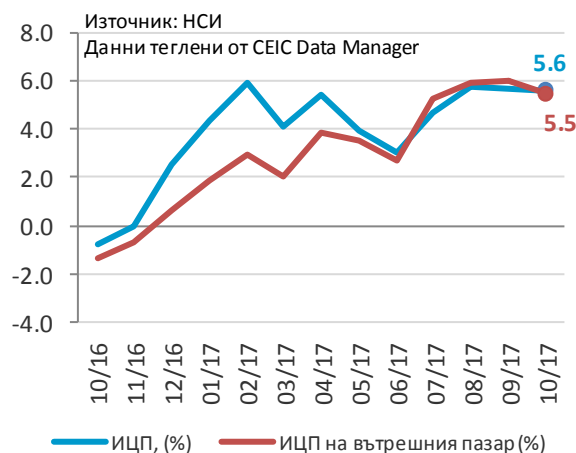

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

През октомври 2017 г. общият индекс на цените на производител нараства с 0,5 % месечна база и с 5,6 % на годишна база

По данни на НСИ Общият индекс на цените на производител през октомври 2017 г. нараства с 0,5 % спрямо предходния месец. По-високи цени са регистрирани в добивната промишленост - с 2,1 %, и в преработващата промишленост - с 0,6 %, докато при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ е отчетено намаление - с 0,1 %. По-съществено увеличение на цените в преработващата промишленост - с 1,3 %, а намаление е регистрирано при производството на тютюневи изделия - с 1,6 %, при производството на хранителни продукти - с 0,5 %, и при производството на облекло - с 0,1 % се наблюдава при производството на основни метали - с 4,2 %, и при производството на химични продукти . Общият индекс на цените на производител през октомври 2017 г. нараства с 5,6 % в сравнение със същия месец на 2016 година. Увеличение на цените е отчетено в добивната промишленост - с 12,1 %, при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 10,2 %, и в преработващата промишленост - с 3,8 %. В преработващата промишленост по-съществено увеличение на цените се наблюдава при производството на основни метали - с 18,0 %, при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,7 %, както и при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 4,6 %, а намаление е регистрирано при производството на компютърна техника, електронни и оптични продукти и при производството на превозни средства, без автомобили - по 1,9 %.

Индекс на цените на производител в промишлеността, % изменение на годишна база

През октомври 2017 г. индексът на производител на вътрешния пазар остава непроменен на месечна база и нараства с 5,5 % на годишна база

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през октомври 2017 г. остава непроменен спрямо предходния месец. Увеличение на цените е отчетено в добивната промишленост - с 1,6 %, и в преработващата промишленост - с 0,1 %, докато при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ е отчетено намаление - с 0,4 %. В преработващата промишленост 3,7 %, и при производството на химични продукти - с 1,9 %, а намаление е отчетено при производството на тютюневи изделия - с 2,4 %, и при производството на хранителни продукти - с 0,5 %. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през октомври 2017 г. нараства с 5,5 % в сравнение със същия месец на 2016 година. Увеличение на цените е регистрирано в добивната промишленост - с 12,6 %, при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 10,1 %, и в преработващата промишленост - с 2,4 %. По-високи цени в преработващата промишленост спрямо октомври 2016 г. са отчетени при производството на основни метали - с 16,9 %, при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,3 %, и при производството на електрически съоръжения - с 5,2 %. Намаление на цените се наблюдава при производството на компютърна техника, електронни и оптични продукти - с 0,5 %, и при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косям - с 0,4 %.

През октомври 2017 г. индексът на цените на международния пазар нараства с 1,4 % на месечна база и с 5,8 % на годишна база

Индексът на цените на производител на международния пазар през октомври 2017 г. се увеличава с 1,4 % в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост - с 0,6 % е отчетено нарастване на цените с 1,2 %. По-съществено увеличение се наблюдава при производството на основни метали - с 4,3 %, при производството на химични продукти - с 0,8 %, и при производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 0,7 %, а намаление е отчетено при производството на хранителни продукти. Индексът на цените на производител на международния пазар през октомври 2017 г. нараства с 5,8 % в сравнение със същия месец на 2016 година. В преработващата промишленост увеличението на цените е с 5,6 %. По-високи цени са отчетени при производството на основни метали - с 18,3 %, и при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 12,2 %. Намаление на цените се наблюдава при: производството на ком-

пютърна техника, електронни и оптични продукти и производството на превозни средства, без автомобили - по 2,6 %, производството на химични продукти - с 2,0 %, и печатната дейност и възпроизвеждане на записани носители - с 1,7 %.

Индексът на цените на производител в селското стопанство за третото тримесечие на 2017 г. се увеличава с 3,6 % на годишна база. Индексът на цените на продукцията от растениевъдството се увеличава с 2,3 %, а на продукцията от животновъдството - с 10,9 %. Спрямо предходната година цените на селскостопанската продукция отбелязват намаление с 1, %, като намалението в растениевъдството е с 3,4 %, а в животновъдството е отчетено увеличение с 6,8 %

По данни на НСИ през третото тримесечие на 2017 г. спрямо същото тримесечие на 2016 г. се наблюдава увеличение в цените на: зърнените култури - с 2,7 %, пресните зеленчуци - с 19,0 %, и на картофите - с 15,2 %. Намаление е отчетено в цените на техническите култури - с 2,5 %. В сравнение с третото тримесечие на 2016 г. по-високи са цените на: меката пшеница - с 4,3 %, ечемика - с 3,3 %, соята - с 9,1 %, лавандулата (зелена маса) - с 42,1 %, оранжерийните домати - с 5,4 %, домати от открити площи - с 28,1 %, салатите и марулите - с 13,1 %, оранжерийните краставици и корнишони - с 10,0 %, зрелия кромид лук - с 15,4 %, пипера за прясна консумация - с 11,1 %, фасула за зърно - с 5,7 %, и десертното грозде - с 21,9 %. Намаление се наблюдава в цените на: царевичката за зърно - с 4,4 %, неолющения ориз - с 15,2 %, слънчогледа - с 11,2 %, фуражния грах - с 19,1 %, прасковите - с 15,3 %, черешите - с 3,0 %, и орехите с черупки - със 17,4 %. Спрямо същото тримесечие на 2016 г. се наблюдава увеличение в цените на живите животни - със 7,1 %, и на животинските продукти - с 13,0 %. При живите животни увеличение е отчетено в цените на: едрия рогат добитък - с 9,2 %, овцете - с 5,7 %, козите - с 11,7 %, и домашните птици - с 16,3 %. По-ниски са единствено цените на свинете - с 2,4 %. При животинските продукти се увеличават цените на: кравето мляко - със 17,3 %, кокошите яйца за консумация - с 24,7 %, и пчелния мед - с 1,8 %. По-ниски са цените на овчето мляко - с 6,5 %, и козето мляко - с 8,1 %. През третото тримесечие на 2017 г. спрямо 2016 г. увеличение е отбелязано само в цените на фуражните култури - с 29,4 %, и на картофите - с 5,9 %. По-ниски са цените на: зърнените култури - с 2,2 %, техническите култури - с 6,3 %, и плодовете - с 5,9 %. През третото тримесечие на 2017 г. спрямо 2016 г. е отчетено увеличение в цените на: краставиците и корнишоните от открити площи - с 3,0 %, салатите и марулите - с 13,2 %, морковите - с 24,8 %, зеления градински фасул - с 29,0 %, пипера за прясна консумация - със 17,4 %, дините - с 9,9 %, ябълките - с 2,7 %, сливите - с 10,3 %, вишните - с 32,0 %, и сеното от естествени ливади - с 51,5 %. По-ниски са цените на: меката пшеница - с 1,4 %, ечемика - с 4,6 %, овеса - с 16,7 %, неолющения ориз - с 24,3 %, слънчогледа - с 15,6 %, фуражния грах - с 30,0 %, фасула за зърно - с 8,6 %, зеления градински грах - с 14,3 %, прасковите - с 13,1 %, черешите - с 32,5 %, орехите с черупки - с 20,4 %, и люцерната за сено - с 5,5 %. В животновъдството през третото тримесечие на 2017 г. спрямо 2016 г. цените на живите животни се намаляват с 1,2 %, а на животинските продукти се увеличават с 11,4 %. По-ниски са цените на овцете - с 2,7 %, и на домашните птици - с 4,8 %. Увеличение е отчетено в цените на: едрия рогат добитък - с 2,4 %, козите - с 10,4 %, и свинете - с 0,6 %. При животинските продукти се наблюдава увеличение в цените на кравето мляко - с 16,3 %, и на кокошите яйца за консумация - с 9,9 %. По-ниски са цените на: овчето мляко - с 10,3 %, козето мляко - с 4,5 %, и пчелния мед - с 6,5 %.

Индексът на цените на продуктите и услугите за текущо потребление в селското стопанство за третото тримесечие на 2017 г. се запазва почти без изменение - с 0.1 % над равнището на същото тримесечие на предходната година и с 0.1 % по-нисък спрямо 2016 година.

По данни на НСИ през третото тримесечие на 2017 г. спрямо съответното тримесечие на 2016 г. се увеличават единствено цените на електроенергията и горивата - с 1,3 %. По-ниски са цените на: посевния и посадъчния материал - с 1,0 %, минералните торове - с 0,6 %, продуктите за растителна защита - с 0,9 %, ветеринарномедицинските продукти - с 3,7 %, и фуражите - с 0,9 %. През третото тримесечие на 2017 г. спрямо 2016 г. индексът на цените на електроенергията се увеличава с 3,6 %. Намаляват цените на: посевния и посадъчния материал - с 2,2 %, минералните торове - с 6,6 %, продуктите за растителна защита - с 1,1 %, ветеринарномедицинските продукти - с 3,7 %, и фуражите - с 1,6 %.

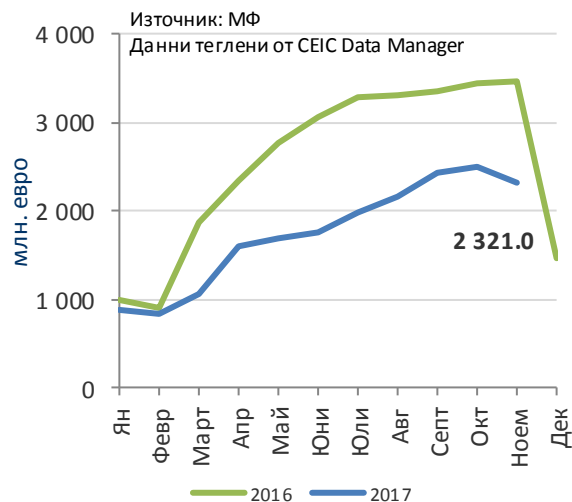
ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

През октомври 2017 г. салдото по консолидираната фискална програма на касова основа е положително в размер на 2493,4 млн. лева и заема 2,5 % от БВП

По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец октомври 2017 г. е положително в размер на 2 493,4 млн. лв. (2,5 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 2 678,7 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 185,3 млн. лева. В структурно отношение салдото по националния бюджет отчита подобрене спрямо отчетеното за същия период на 2016 г., основно поради ръста на данъчните, вкл. осигурителните приходи, докато салдото по сметките за средства от ЕС през настоящата година се влошава поради базов ефект в 2016 г., свързан с възстановени към България грантове от ЕС в началото на 2016 г. за извършени разходи в края на 2015 г., когато бе пикът на плащанията по проектите за предходния програмен период 2007–2013 година. Постъпилите приходи и помощи по КФП към октомври 2017 г. са в размер на 29 166,7 млн. лв. или 82,3 % от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 2 233,4 млн. лв. (8,7 %), докато постъпленията от помощи са по-ниски. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 24 469,0 млн. лв., което представлява 87,3 % от планираните за годината приходи. Съпоставено с данните към октомври 2016 г. данъчните постъпления нарастват номинално с 9,7 % (2 160,4 млн. лева). Приходите от преки данъци са в размер на 4 398,1 млн. лв. или 86,4 % от предвидените в разчетите за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват с 423,0 млн. лева (10,6 %). Приходите от косвени данъци са в размер на 12 296,4 млн. лв., което е 87,7 % от разчетите за годината. Съпоставено с данните към октомври 2016 г., постъпленията в групата нарастват с 825,1 млн. лв. (7,2 %). Постъпленията от ДДС са в размер на 7 923,7 млн. лв. или 90,2 % от планираните. Съпоставени с предходната година, приходите от ДДС нарастват с 647,7 млн. лв. (8,9 %). Размерът на невъзстановения ДДС към 31.10.2017 г. е 56,9 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 4 183,1 млн. лв. (83,0 % от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 158,4 млн. лв. или 95,4 % от разчета за годината. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 905,8 млн. лв. или 91,4 % изпълнение на годишните разчети. Приходите от социално и здравноосигурителни вноски са 6 868,7 млн. лв., което представлява 86,6 % от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 14,4 % (865,7 млн. лева). Неданъчните приходи са в размер на 3 577,8 млн. лв., което представлява 75,2 % изпълнение на годишните разчети. Приходите от помощи са в размер на 1 120,0 млн. лв. или 42,4 % от планираните за годината. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към октомври 2017 г. възлизат на 26 673,3 млн. лв., което е 72,5 % от годишните разчети. За сравнение, разходите по КФП за същия период на 2016 г. бяха в размер на 24 854,6 млн. лева. Нарастването на разходите спрямо края на месец октомври 2016 г. е основно поради по-високия размер на социалните и здравноосигурителните плащания, базов ефект при разходите за пенсии от увеличението им от юли 2016 г., увеличението от юли 2017 г. и увеличението на две стъпки през 2017 г. на размера на минималната пенсия (от юли и октомври), както и по-високите разходи за субсидии и за персонал, включително и поради ръста на разходите за осигурителните вноски, свързан с увеличаване размера на осигурителната вноска за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ с 20 пр. п. спрямо 2016 година. Нелихвените разходи са в размер на 25 190,7 млн. лв., което представлява 72,9 % от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към октомври 2017 г. са в размер на 23 513,4 млн. лв. (83,0 % от разчета за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 1 677,3 млн. лв. (27,0 % от разчетите към ЗДБРБ за 2017 г.). Лихвените плащания са в размер на 736,4 млн. лв. или 89,1 % от планираните за 2017 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.10.2017 г. от централния бюджет възлиза на 746,2 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента зако-

Бюджетна позиция

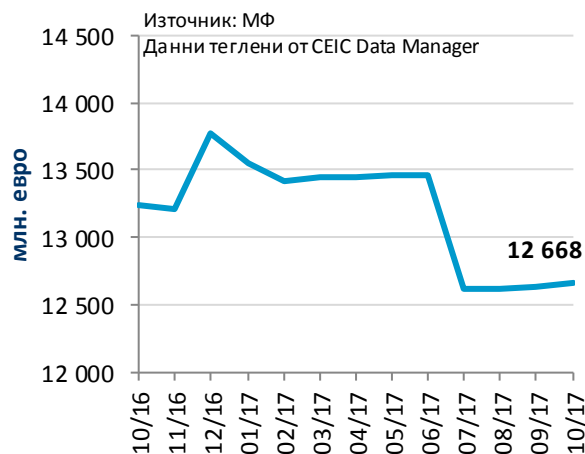
нодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв^{1} към 31.10.2017 г. е 12,0 млрд. лв., в т.ч. 11,4 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,6 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други. На база на предварителни данни и оценки се очаква салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към края на месец ноември 2017 г. да бъде положително в размер на 2 321,0 млн. лв. или 2,3 % от прогнозния БВП. На месечна база се очаква дефицит за месец ноември в размер на 172,4 млн. лева. В структурно отношение салдото по националния бюджет отчита подобрене спрямо отчетеното за същия период на 2016 г., основно поради ръста на данъчните, вкл. осигурителните приходи, докато салдото по сметките за средства от ЕС през настоящата година се влошава поради базов ефект в 2016 година. Той е свързан с възстановени към България грантове от ЕС в началото на 2016 г. за извършени разходи в края на 2015 г., когато бе пикът на плащанията по проектите за предходния програмен период 2007–2013 година. Традиционно, част от планираните разходи се концентрират в последните месеци на годината. Това се дължи основно на по-високите разходи, свързани с разплащане на инфраструктурни и инвестиционни проекти предвид етапите на тяхното изпълнение и приключване на строителния сезон. Освен това през есенно-зимния сезон са по-високи социалните разходи, разходите за издръжка и др. Поради тези фактори се прогнозира превишение на разходите над приходите и свиване на отчетения текущо бюджетен излишък.

Държавен дълг

През октомври 2017 г. дългът на подсектор „Централно управление „ е 12668,3 млн. евро и заема 24,9 % от БВП

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на октомври 2017 г. възлиза на 12 668,3 млн. евро. През месеца бе претворена емисия дългосрочни облигации на вътрешния пазар с матурирест 7 години и 6 месеца с обем 85,0 млн. лева. Вътрешните задължения са 3 416,0 млн. евро, а външните 9 252,3 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ БВП възлиза на 24,9 %, като делът на вътрешния дълг е 6,7 %, а на външния дълг – 18,2 %. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 27,0 %, а външните – от 73,0 %. Среднопретегленият лихвен процент на дълга за периода януари – октомври 2017 г. възлиза на 2,65 %, като намалява с 26 б. т. спрямо същия период на 2016 г. (2,91 %). Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 октомври 2017 г. е в размер на 378,8 млн. евро. Вътрешните гаранции са 36,0 млн. евро, а съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,7 %. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на октомври 2017 г. достига до 12 030,0 млн. евро или 23,6 % от брутният вътрешен продукт (БВП). Вътрешните задължения са в размер на 3 375,9 млн. евро, а външните – в размер на 8 654,2 млн. евро. Държавногарантираният дълг през октомври 2017 г. възлиза на 1 027,6 млн. евро. Вътрешните гаранции са 36,0 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 2,0 %.

Дълг подсектор "Централно управление"

Международната рейтингова агенция „Fitch“ повиши дългосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута на 'BBB' от 'BBB-'. Перспективата и на двата показателя е стабилна.

Повишеният рейтинг отразява подобрената оценка на България по отношение на външните финанси, като представянето на страната надхвърля средното по стандартите за категорията 'BBB'. От „Fitch“ отбелязват, че през 2016 г. България е нетен външен кредитор (8.6 % от БВП) и се очаква позицията да продължи да се подобрява. Излишъкът по текущата сметка е оценен на 3.4 % от БВП, средно за периода 2017-2019 г., подкрепен от повишаването на конкурентоспособността и диверсификацията на износа. Вторият фактор с висок принос към оценката на рейтинговата агенция е свързан

Декември 2017 г.

със засилването на външните буфери на страната. Външните резерви представляват 49.7 % от БВП, а коефициентът на външна ликвидност е оценен на 215 % към края на 2016 г., които осигуряват адекватно покритие за поддържане на режима на валутен борд. От „Fitch“ оценяват, че основните фактори, които индивидуално или колективно биха могли да допринесат за повишаване на рейтинга на страната, са нарастването на потенциала за растеж на икономиката в средносрочен хоризонт и ускоряването на нейната конвергенция спрямо нивата на доходите от държавите с по-висок рейтинг. Факторите, които биха повлияли в негативна посока, включват наличието на външни дисбаланси, като например задълбочаване на дефицита по текущата сметка и влошаване на конкурентоспособността. Според анализаторите риск в областта на публичните финанси би представлявало наличието на висок бюджетен дефицит, който ще влоши очакванията за развитието на дълга, както и наличието на съществени задължения по линия на предприятията, които са държавна собственост.

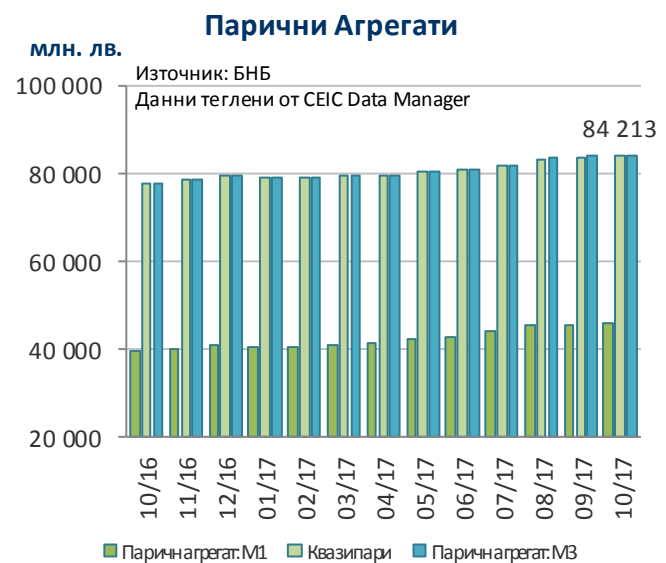
Международната рейтингова агенция S&P Global Ratings повиши дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута до 'BBB-/A-3' от 'BB+/B'.

Повишената оценка на анализаторите отразява засилването на външната позиция на страната, обусловена от продължителната експанзия на износа и нарастването на спестяванията. Според S&P Global Ratings рисковете, свързани със съществена и внезапна промяна във финансовите потоци, идващи от чужбина, и в частност преките чуждестранни инвестиции, са намалели значително. Публичните финанси също са оценени като стабилни и защитаващи валутния режим. Стабилната перспектива показва наличието на баланс в рисковете, свързани с оценяването на кредитния рейтинг. Очакванията за растежа на икономиката са подобрени, а фискалната политика е оценена като консервативна. Сред факторите, които биха довели до повишаване на кредитния рейтинг на България в следващите 24 месеца, от S&P Global Ratings включват ускоряване на икономическия растеж, продължаващо намаляване на необслужваните кредити, повишаване на фискалните буфери, както и при присъединяване на лева във Валутен механизъм II (VM II), което би засилило доверието в паричната политика. Рейтинговата агенция би предприела негативни действия по рейтинга при наличие на натиск върху платежния баланс на страната, по-ниски очаквания за икономическия растеж и влошаване на публичните финанси.

ПАРИЧЕН СЕКТОР

През октомври 2017 г. широките пари се увеличават с 8,2 % на годишна база до 84,2 млрд. лева. Вътрешният кредит е в размер на 52,8 млрд. лева и нараства с 6,8 % на годишна база

През октомври 2017 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 8.2 % при годишно нарастване от 8.2 % през септември 2017 година. В края на октомври 2017 г. широките пари са 84.213 млрд. лв. (85.8 % от БВП) при 83.928 млрд. лв. към септември 2017 г. (85.5 % от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през октомври 2017 г. с 16.2 % на годишна база (16.3 % годишен ръст през септември 2017 година). В края на октомври 2017 г. депозитите на неправителствения сектор са 71.104 млрд. лв. (72.5 % от БВП), като годишното им увеличение е 6.7 % (6.8 % годишно повишение през септември 2017 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 21.533 млрд. лв. (21.9 % от БВП) в края на октомври 2017 година. В сравнение със същия месец на 2016 г. те се увеличават с 14 % (13.5 % годишно повишение през септември 2017 година). Депозитите на финансовите предприятия намаляват с 19.4 % на годишна база през октомври 2017 година (14.4 % годишно понижение през септември 2017 г.) и в края на месеца достигат 2.971 млрд. лв. (3 % от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 46.600 млрд. лв. (47.5 % от БВП) в края на октомври 2017 година. Те се увеличават с 5.7 % спрямо същия месец на 2016 г. (5.9 % годишно нарастване през септември 2017 година). Нетни-

те вътрешни активи са 51.779 млрд. лв. в края на октомври 2017 година. Те се увеличават с 8.6 % спрямо същия месец на 2016 г. (8.9 % годишно повишение през септември 2017 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 52.824 млрд. лв. и нараства спрямо октомври 2016 г. с 6.8 % (7.4 % годишно увеличение през септември 2017 година). През октомври 2017 г. вземанията от неправителствения сектор⁷ се увеличават с 4.3 %, достигайки 54.163 млрд. лв. (5 % годишно увеличение през септември 2017 година). В края на октомври 2017 г. кредитите за неправителствения сектор са 52.986 млрд. лв. (54 % от БВП) при 52.814 млрд. лв. към септември 2017 г. (53.8 % от БВП). През октомври 2017 г. те се увеличават на годишна база с 4.2 % (4.9 % годишно повишение през септември 2017 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 110.2 млн. лева. На годишна база продадените кредити⁸ от Други ПФИ са 167.7 млн. лв. (в т. ч. 1 млн. лв. през октомври 2017 година), а обратно изкупените кредити – 57.5 млн. лв. (в т. ч. 4.1 млн. лв. през октомври 2017 година). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 1.5 % на годишна база през октомври 2017 г. (3.1 % годишно повишение през септември 2017 г.) и в края на месеца достигат 31.286 млрд. лв. (31.9 % от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 19.662 млрд. лв. (20 % от БВП) в края на октомври 2017 година. Спрямо същия месец на 2016 г. те се увеличават с 6.3 % (5.9 % годишно повишение през септември 2017 година). В края на октомври 2017 г. жилищните кредити са 9.335 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 6.4 % (5.8 % годишно увеличение през септември 2017 година). Потребителските кредити възлизат на 7.792 млрд. лв. и се увеличават с 6.4 % спрямо октомври 2016 г. (5.7 % годишно повишение през септември 2017 година). На годишна база другите кредити⁹ се увеличават с 30 % (35.7 % годишно повишение през септември 2017 г.), като достигат 1.226 млрд. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 2.038 млрд. лв. (2.1 % от БВП) в края на октомври 2017 година. В сравнение с октомври 2016 г. те се увеличават с 34.1 % (29.2 % годишно повишение през септември 2017 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През ноември 2017 г. три от основните индекси на БФБ София отчитат спад спрямо предходния месец

По данни на БФБ-София, през ноември 2017 г. основният индекс на БФБ изгуби 6,37 процентни пункта на месечна база до 665.03 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 0,7 процентни пункта за месец до 130.49 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с 1.91 процентни пункта 113.99 пункта през ноември. Равнопретегленият BG TR30 регистрира ръст от 27,81 процентни пункта до 547.89 пункта. За пети пореден месец губещите компании, които са включените в SOFIX, са повече от печелившите, като съотношението през ноември е 8 към 6 и една емисия без промяна в цената. Това е доста по-малко негативно съотношение за 15-те емисии в индекса на „сините чипове“ от началото на 2017 година. Най-голямо негативното съотношение бе през октомври, когато губещите емисии бяха 11 и само 4 печеливши. Компанията с най-голям оборот за месец ноември 2017 г. е Тексим Банк АД, с реализиран обем от 6 487 569 лева. На второ място се нарежда Атоменергоремонт АД с реализиран обем от 4 590 696 лева. Представители на дружествата със специална инвестиционна цел в класацията са Болкан енд Сий Пропъртис АДСИЦ и Ексклузив Пропърти АДСИЦ, които заемат съответно 9-та и 10-та позиция. С най-малък брой сключени сделки в класацията е Кепитъл Концепт Лимитед АД, а с най-голям Софарма АД. Най-печеливша компания през месец ноември 2017г. е Ексклузив Пропърти АДСИЦ, което постига ръст от 14.47 %. На второ място се нарежда друго дружество със специална инвестиционна цел - Актив Пропъртис АДСИЦ, следван от ЧЕЗ Електро България АД с ръст от 9.58 %. Четвъртата компания в класацията отбелязва едноцифрен ръст, съответно Българска фондова борда - София АД с ръст от 6.52 %. Последната компания в класирането е Еврохолд

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
11.2016	562.8	106.4	103.5	439.1
12.2016	586.4	111.3	108.1	459.2
01.2017	602.3	117.0	107.3	470.4
02.2017	611.1	120.6	107.8	486.1
03.2017	634.0	124.9	108.6	503.8
04.2017	657.3	130.3	108.4	519.9
05.2017	661.2	130.6	111.1	516.7
06.2017	703.5	134.2	113.8	535.5
07.2017	715.2	135.5	115.0	548.7
08.2017	705.4	134.9	115.3	556.1
09.2017	688.1	134.3	114.9	559.3
10.2017	671.4	131.2	115.9	547.1
11.2017	665.0	130.5	114.0	547.9

Източник: Българска фондова борса-София

България АД, като тя отбелязва ръст от 6.29 %. Топ 5 на губещите компании през месец ноември 2017г. се оглавява от Зърнени Храни България АД със спад от 15.30 %. На второ място е Екип-98 Холдинг АД със спад от 7.69 %. Трета позиция заема Атоменергоремонт АД. На последна позиция в класацията е Корадо-България АД, което отбелязва спад от 5.63 %.

БАНКОВ СЕКТОР

През октомври 2017 г. банковата система в България отчита ръст от 2,9 % на годишна база в кредитирането и 5,9 % ръст на депозитите от клиенти

По данни на БНБ агрегираната нетна печалба на банковата система към 31 октомври 2017 г. възлиза на 1 млрд. лв. (при 1.187 млрд. лв. за десетте месеца на предходната година) и намалява с 15,7 % на годишна база. Извършените разходи за обезценка от началото на 2017 г. възлизат на 574,5 млн. лв. (при 615,8 млн. лв. към 31 октомври 2016 г.).

Показател (BGN'000)	31.10. 2016	31.10. 2017	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	2 760 359	2 548 161	-7.7
Разход от лихви	415 857	312 958	-24.7
Нетен лихвен доход	2 344 502	2 235 203	-4.7
Обезценки	615 806	584 595	-5.1
Приходи от такси и комисиони	874 293	951 329	8.8
Разходи за такси и комисиони	114 608	124 874	9.0
Нетен доход от такси	759 685	759 685	0.0
Административни разходи	1 298 360	1 317 705	1.5
Разходи за персонала	621 953	657 765	5.8
Нетен оперативен приход	3 413 619	3 190 202	-6.5
Нетна печалба	1 186 535	1 000 578	-15.7

Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

Агрегираните активи на банковата система достигат 95,4 млрд. лв. и заемат 98,2 % от прогнозния БВП. Във връзка с оптимизирането на управлението на ликвидността на кредитните институции в позицията пари, парични салда при централните банки и други депозити на виждане през месеца е отчетено намаление с 10.1 %. Месечната динамика е определена от спада при паричните салда при централни банки. Същевременно размерът на другите депозити на виждане се удвоява, поради което ликвидната позиция не търпи съществена промяна. При портфейлите с ценни книжа е отчетен месечен растеж със 7.0 % до 13.3 млрд. лв., а делът им в активите в края на октомври достига 13.9 %. Брутният кредитен портфейл на банковата система нараства през октомври с 0.3 % на месечна база и с 2,9 % на годишна база до 56.2 млрд. лв. Увеличение се наблюдава при кредитите за домакинства (с 0,8 % на месечна база и със 7,3 % на годишна база) и за други финансови предприятия (с 2,6 % на месечна база и с 13,4 % на годишна база). Намаление на кредитите е отчетено при секторите нефинансови предприятия (с 0,2 % на месечна и на годишна база) и държавно управление (с 0,1 % на месечна база и с 6,9 % на годишна база). При депозитите от клиенти в банковата система е отчетен растеж с 0.2 % на месечна база и с 5,9 % на годишна база до 76,7 млрд. лв. в края на октомври. Увеличават се депозитите на нефинансови предприятия с 2 % на месечна база и с 13,2 % на годишна база до 23 млрд. лева, на домакинства (с 0,4 % на месечна база и с 4,9 % на годишна база до 48,2 млрд. лева. Намаление е налице при депозитите на секторите други финансови предприятия и на сектор държавно управление.

Декември 2017 г.

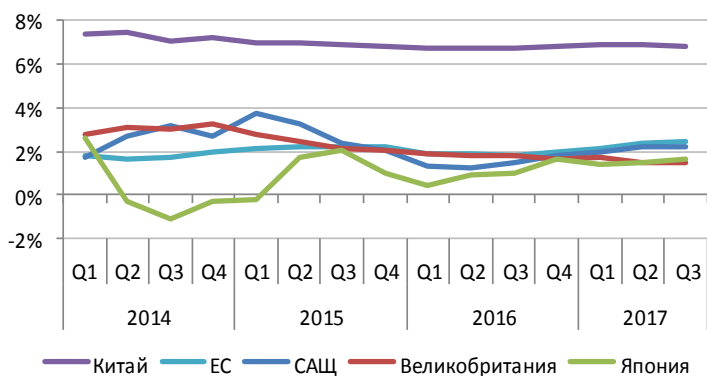
България	31.10.2016	31.12.2016	30.09.2017	31.10.2017	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за финансово посредничество	BGN 000	BGN 000	BGN 000	BGN 000	m/m (%)	y/y (%)	yend (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА (BGN '000)	90 572 201	92 094 979	95 112 404	95 432 133	0.3	5.4	3.6	98.2
Кредити за държавно управление	580 482	686 170	621 361	620 759	-0.1	6.9	-9.5	0.6
Кредити за нефинансови предприятия	33 458 812	33 180 349	33 464 761	33 397 621	-0.2	-0.2	0.7	34.4
Кредити на финансови предприятия	2 048 490	2 025 583	2 263 932	2 322 819	2.6	13.4	14.7	2.4
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	18 539 826	18 575 301	19 731 927	19 884 373	0.8	7.3	7.0	20.5
Жилищни, ипотечни на физически лица	8 762 501	8 771 553	9 203 547	9 257 546	0.6	5.6	5.5	9.5
Потребителски	8 755 998	8 677 385	9 147 200	9 214 569	0.7	5.2	6.2	9.5
Микро- кредити и други кредити	1 021 327	1 126 363	1 381 180	1 412 258	2.3	38.3	25.4	1.5
ОБЩО КРЕДИТИ	54 627 610	54 467 403	56 081 981	56 225 572	0.3	2.9	3.2	57.9
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	72 470 904	74 129 417	76 633 134	76 761 661	0.2	5.9	3.6	79.0
Депозити на Местно държавно управление и СОФ	1 663 293	1 652 435	1 865 308	1 831 917	-1.8	10.1	10.9	1.9
Депозити на Нефинансови предприятия	20 865 044	21 375 024	23 071 838	23 540 772	2.0	12.8	10.1	24.2
Депозити на Финансови предприятия	3 970 724	3 905 721	3 676 872	3 181 686	-13.5	-19.9	-18.5	3.3
Депозити на Домакинства и НТООД	45 971 843	47 196 237	48 019 116	48 207 286	0.4	4.9	2.1	49.6
Собствен капитал	12 338 370	12 133 492	12 262 779	12 365 453	0.8	0.2	1.9	12.7
Нетна печалба (анюализирана)	1 186 535	1 262 334	871 772	1 000 578	14.8	-15.7		
Банкови показатели (%)								
ROE	11.5	10.4	9.5	9.7	-0.9	-2.1	-0.9	
ROA	1.6	1.4	1.2	1.3	-0.1	-0.3	-0.1	
Капиталова адекватност	n.a.	22.2	22.2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
Ликвидност на активите	37.3	38.2	37.6	37.1	-0.5	0.3	-0.6	
Проблемни кредити	n.a.	11.1	9.9		n.a.	n.a.	n.a.	
БВП (млн.лева)	88 282 000	88 282 000	97 156 000	97 156 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

Източник: БНБ, МФ, Изчисления: ОББ

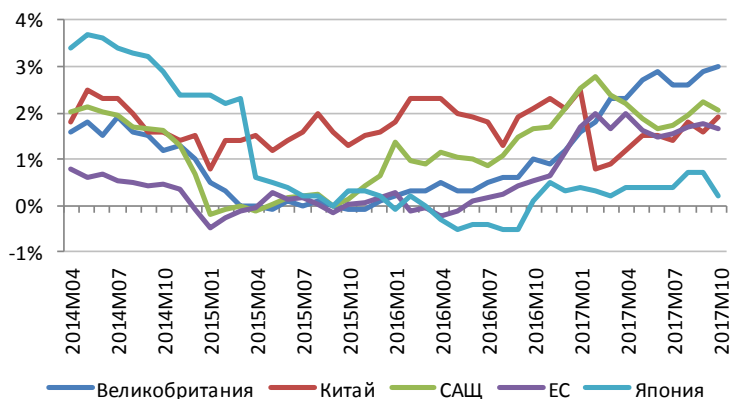
В края на октомври 2017 г. ликвидните активи са 30.6 млрд. лв. В тяхната структура делът на паричните средства и парични салда при БНБ намалява до 38.8 %. Коефициентът на ликвидните активи, изчисляван по Наредба № 11, остава висок – 37.13 %. Собственият капитал в баланса на банковата система в края на октомври е 12.4 млрд. лв., като за месеца е увеличен със 103 млн. лв. (0.8 %) поради нарастване на печалбата и натрупания друг всеобхватен доход. Към 30 септември 2017 г. съотношенията на капиталова адекватност² на банковата система остават високи. Съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност в края на септември са съответно 20.53 %, 20.99 % и 22.20 % (при 20.84 %, 21.31 % и 22.55 % към края на юни 2017 г.).

ПРИЛОЖЕНИЕ

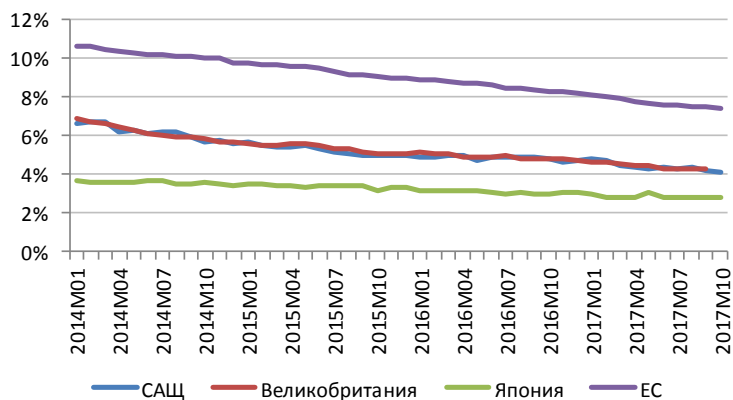
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

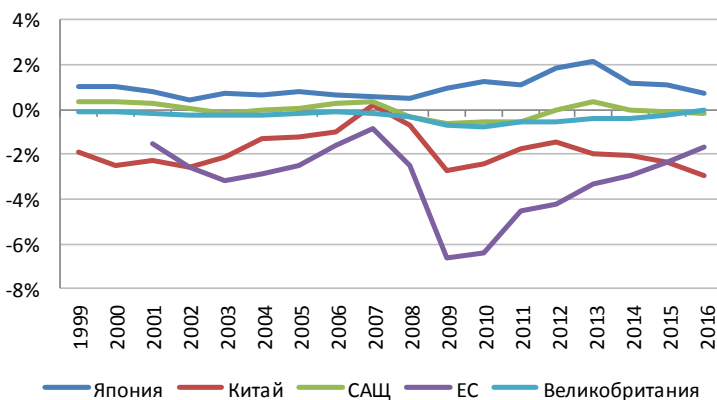
Напреднали икономики: Инфлация по страни, месечно (на годишна база)

Напреднали икономики: Коефициент на безработица (%) по страни, месечно

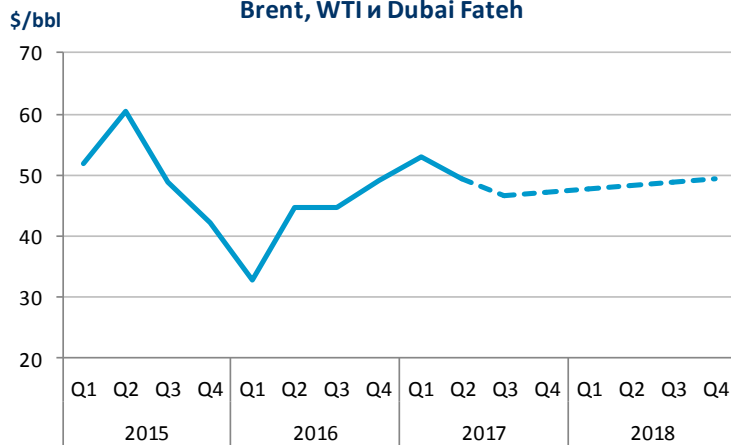

Напреднали икономики: Съотношение на Бюджетен излишък/дефицит към БВП (%)

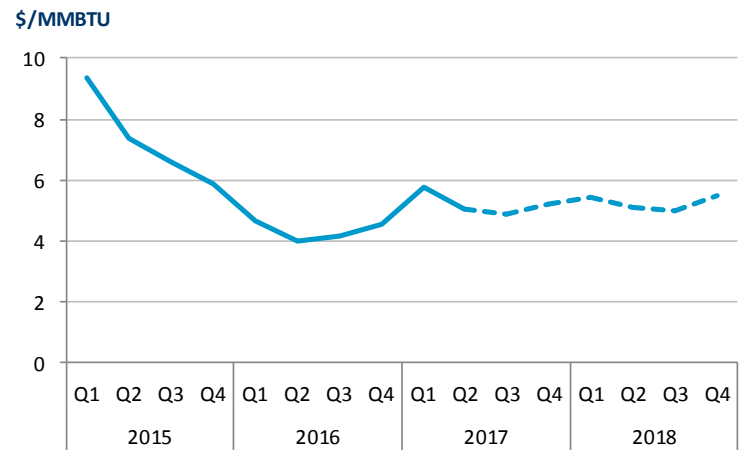

Международни цени на петролни продукти

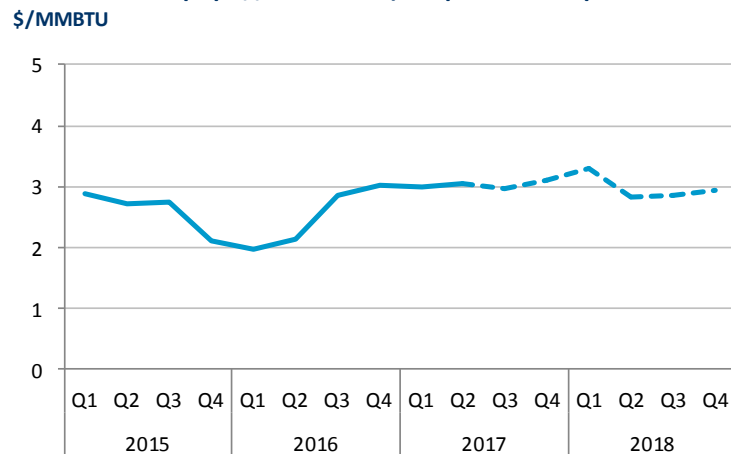
Петрол - средно аритметично на три спот цени:
Brent, WTI и Dubai Fateh

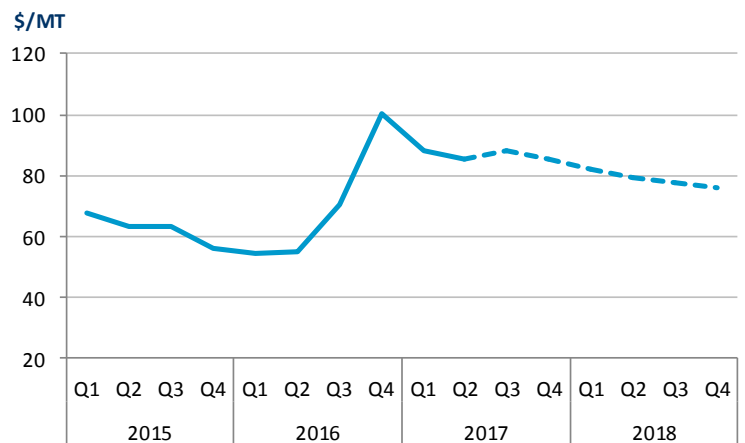
Природен газ: Руски природен газ в Германия

Природен газ: САЩ, вътрешен пазар

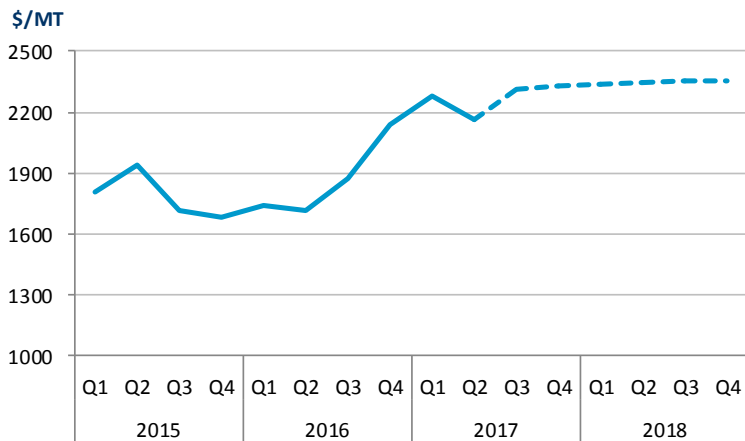

Въглища: Австралийски въглища, външни пазари

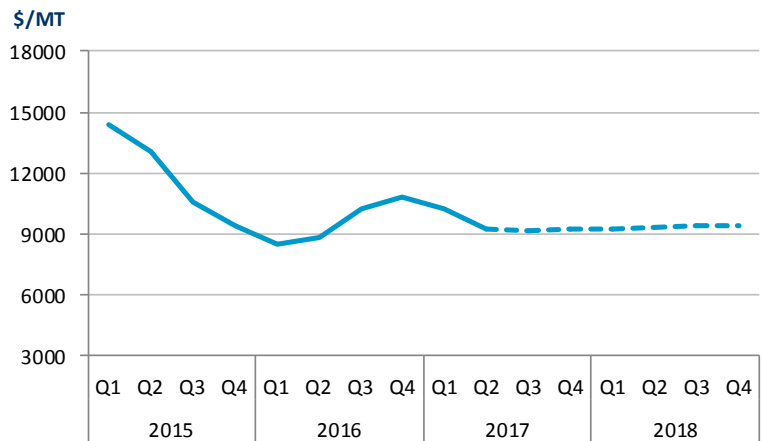

Международни цени на метали

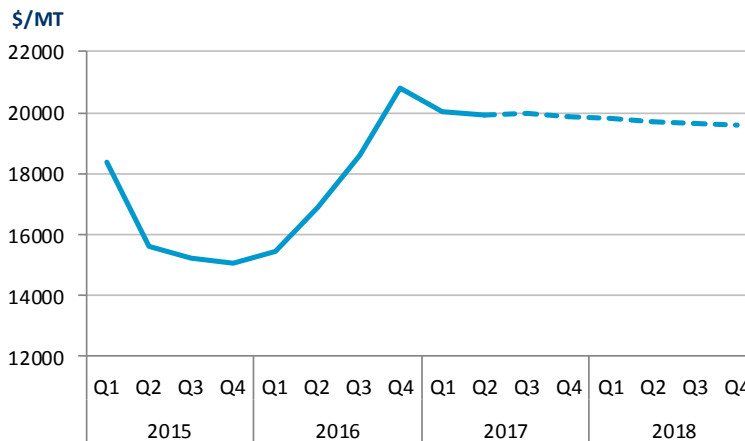
Олово

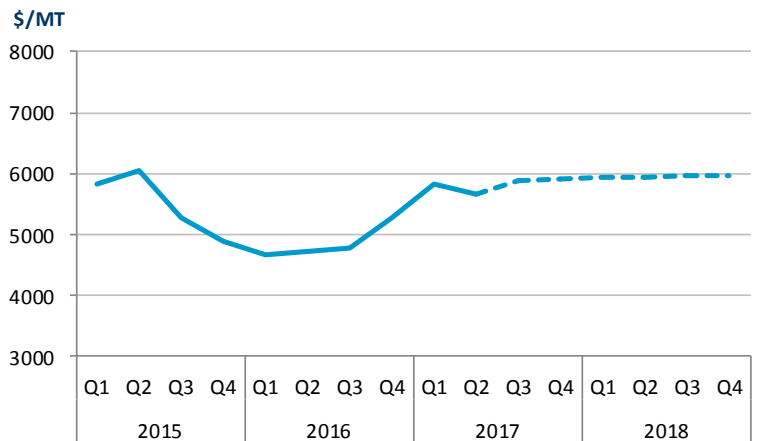
Никел

Калай

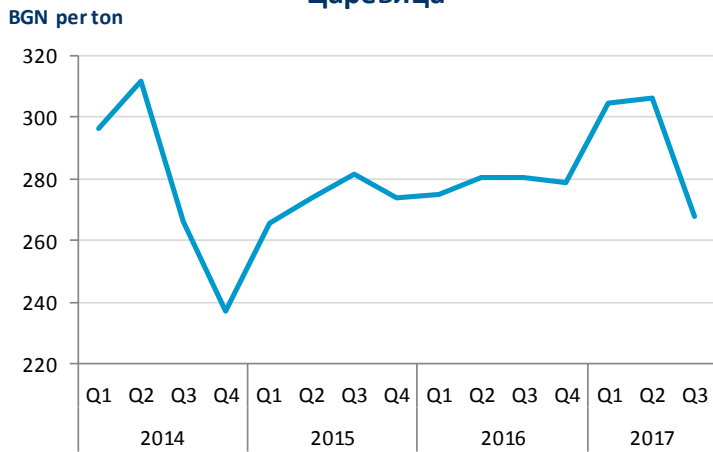

Мед

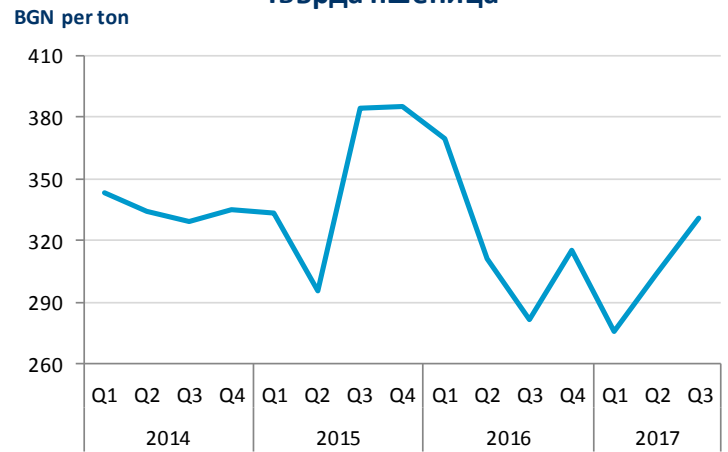

България: Цени на селскостопански продукти

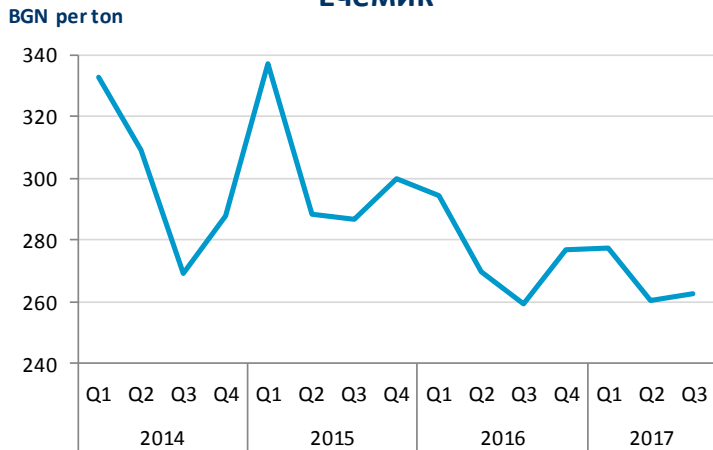
Царевица

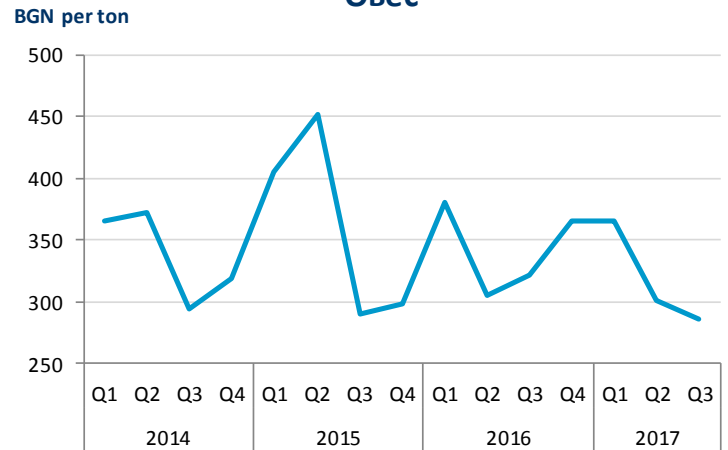
Твърда пшеница

Ечемик

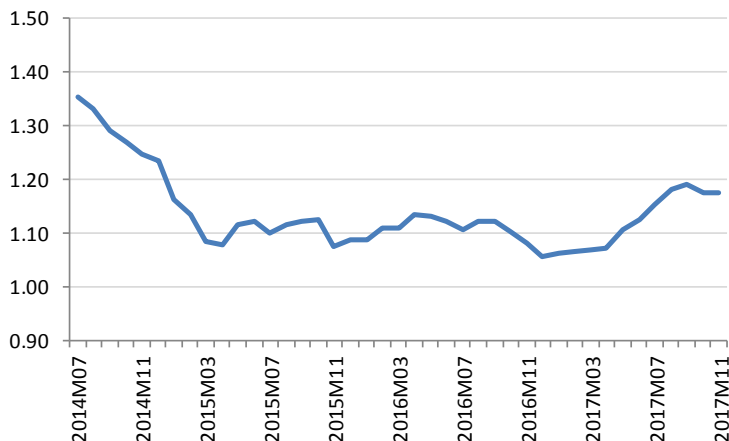

Овес

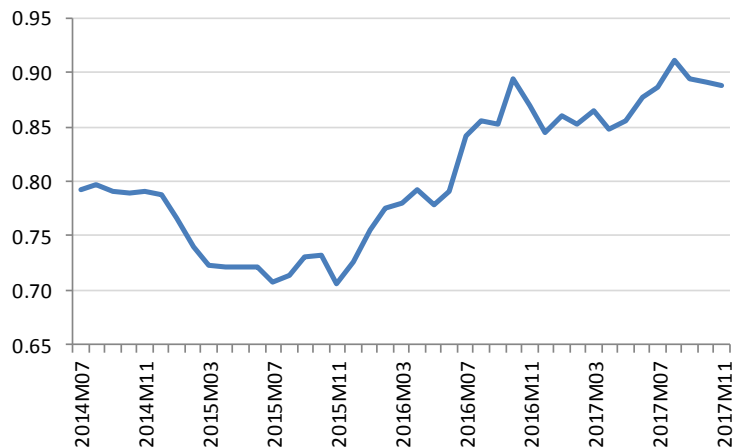

Международни валутни курсове

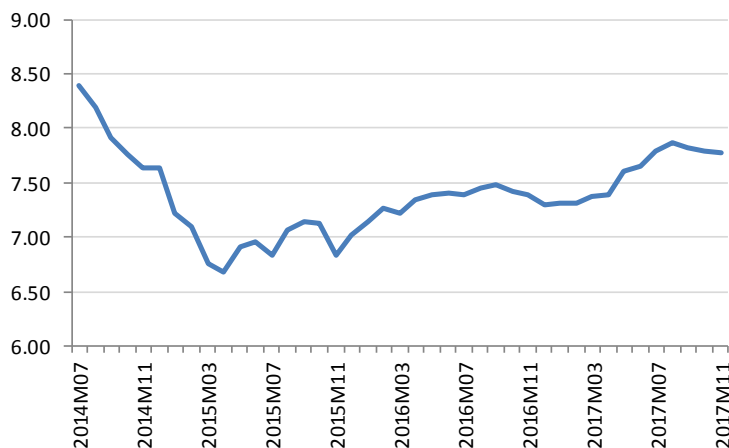
EUR/USD

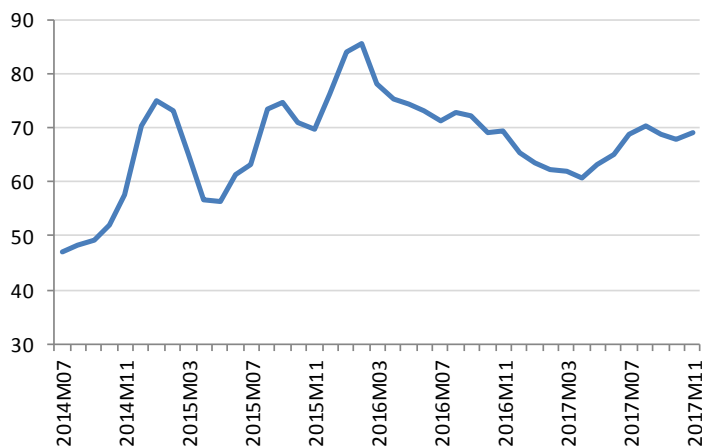
EUR/GBP

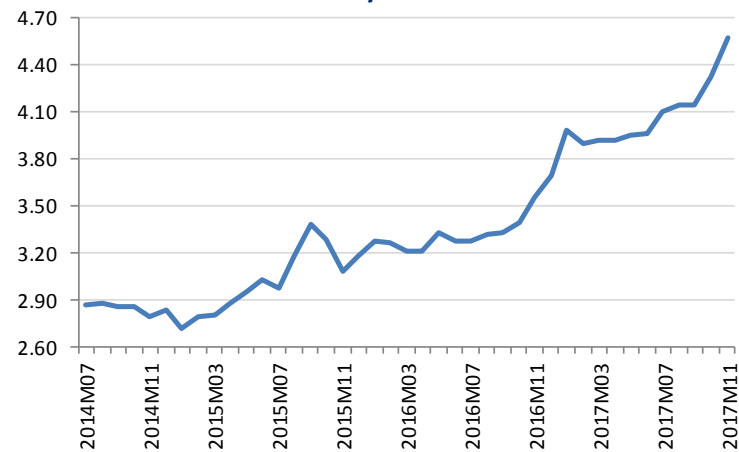
EUR/CHF

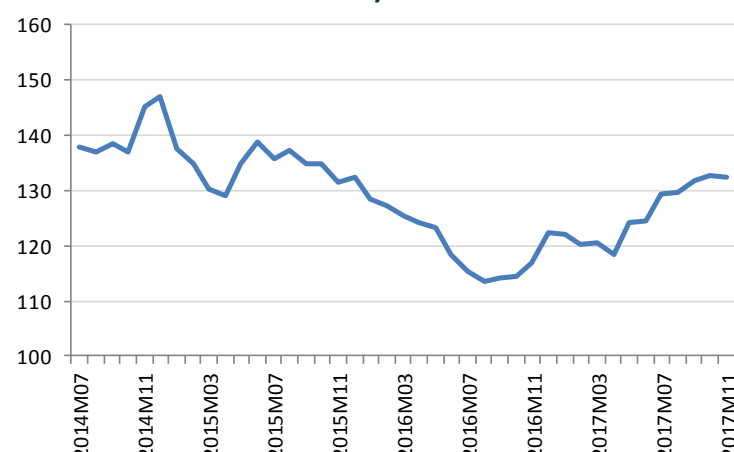
EUR/RUB

EUR/TRY

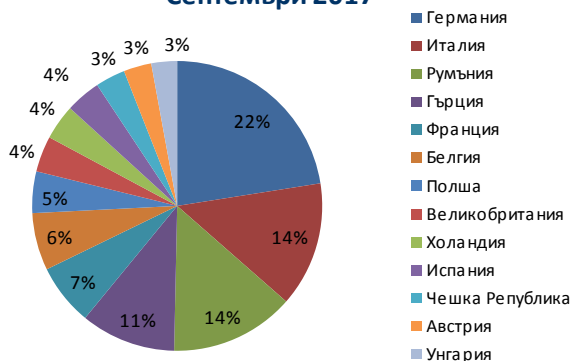

EUR/JPY

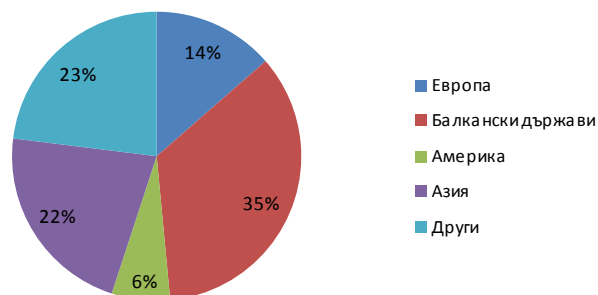

България: Външен сектор

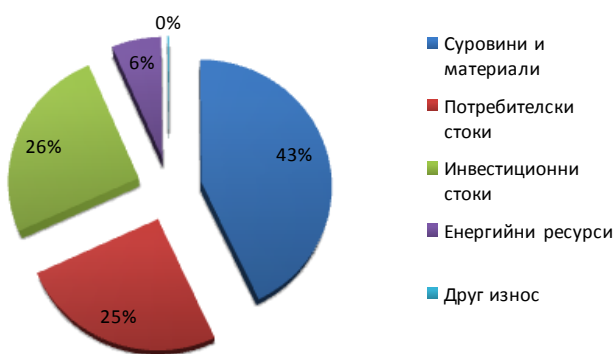
Износ: FOB по държави от ЕС: Януари - Септември 2017

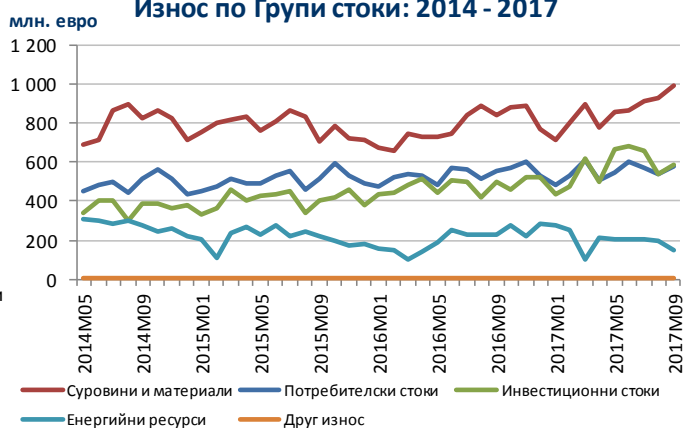
Износ: FOB по държави извън ЕС: Януари - Септември 2017

Износ: FOB: Групи стоки - относителен дял към Септември 2017

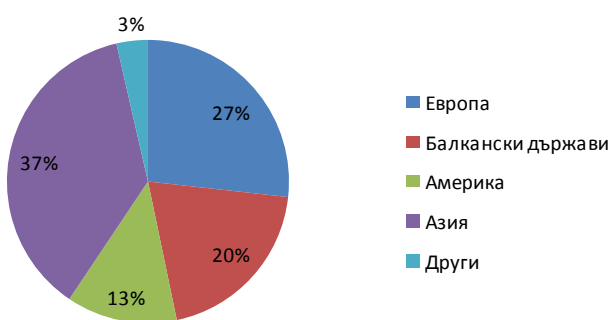
Износ по Групи стоки: 2014 - 2017

Внос: CIF по държави от ЕС: Януари - Септември 2017

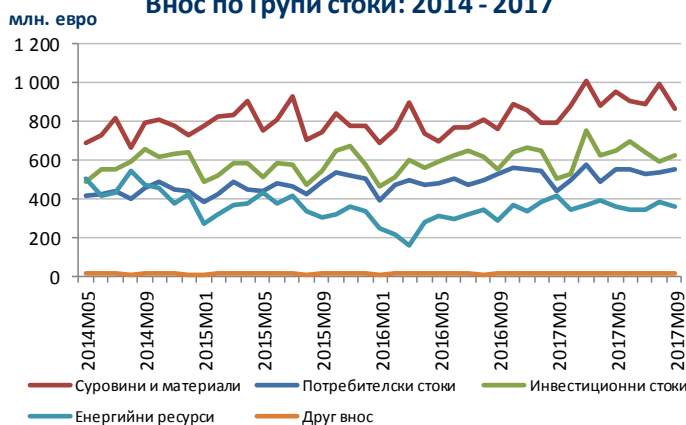
Внос: CIF по държави извън ЕС: Януари - Септември 2017

Внос: CIF - Групи стоки - относителен дял към Септември 2017

Внос по Групи стоки: 2014 - 2017

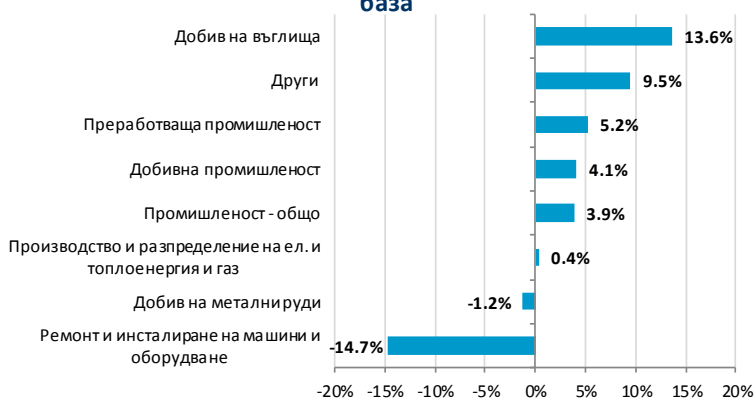

България: Реален сектор

Индекси на промишленото производство: % изменение през Октомври 2017 г. на годишна база

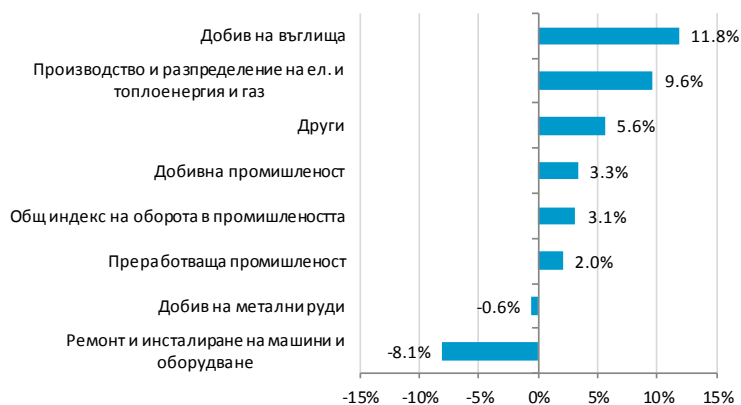
Индекси на промишленото производство: % изменение през Октомври 2017 г. на месечна база

Индекси на оборота в промишлеността: % изменение през Октомври 2017 г. на годишна база

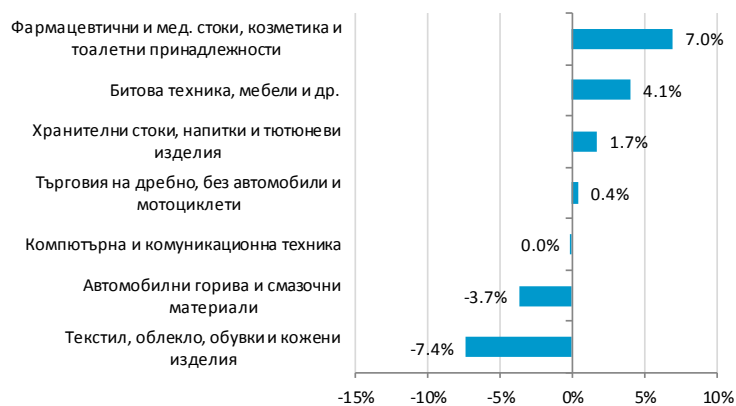
Индекси на оборота в промишлеността: % изменение през Октомври 2017 г. спрямо предходния месец

Индекси на оборота в раздел "Търговия на дребно": % изменение през Октомври 2017г. на годишна база

Индекси на оборота в раздел "Търговия на дребно": % изменение през Октомври 2017г. на месечна база

България: Реален сектор

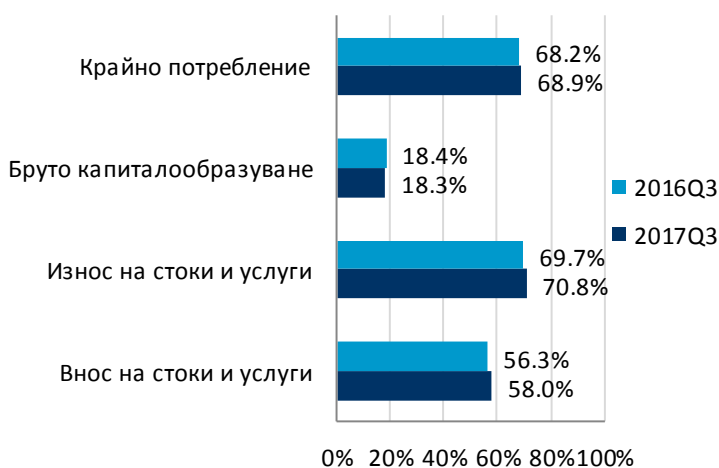
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - II-ро трим. спрямо предходното тримесечие на 2017 г.

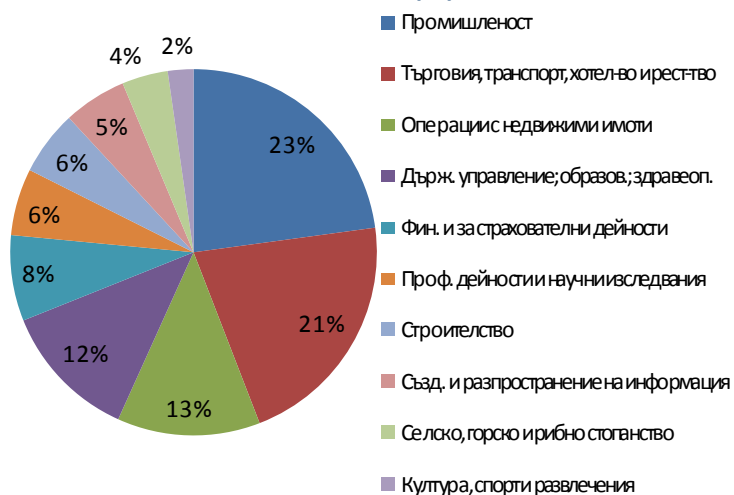
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - II-ро трим. спрямо съответното тримесечие на предх. година

БВП по елементи на крайно използване през трето тримесечие на 2016 и 2017 г.

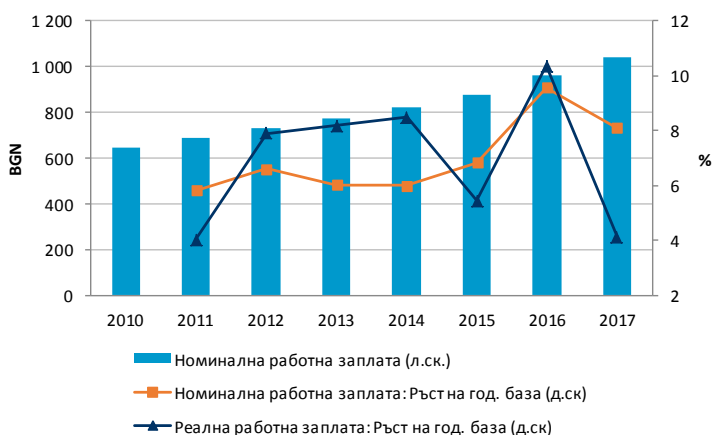

България: Отн. дял на ик. отрасли към Брутната добавена стойност (%) Q3 2017 г.

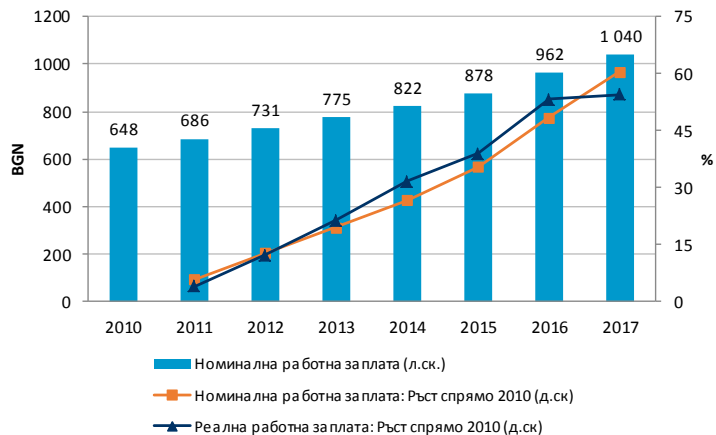

България: Реален сектор

Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение на годишна база

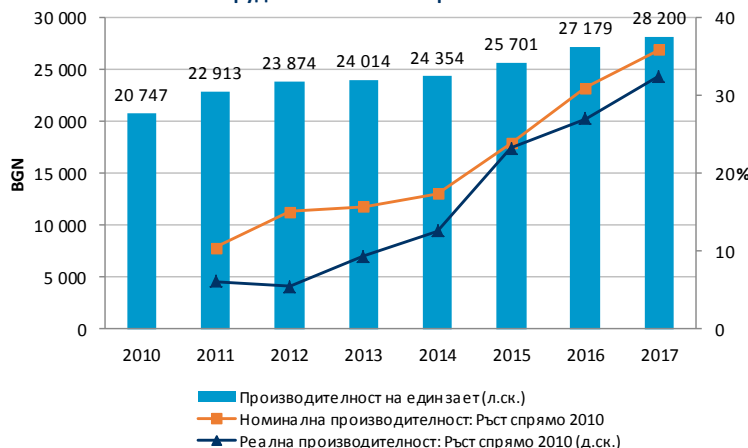
Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение спрямо 2010 г.

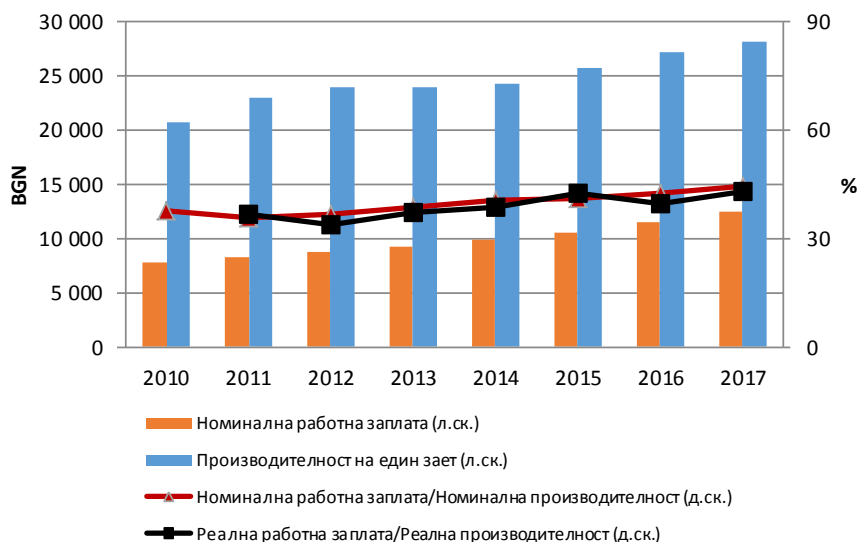
Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение на год. база

Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение спрямо 2010

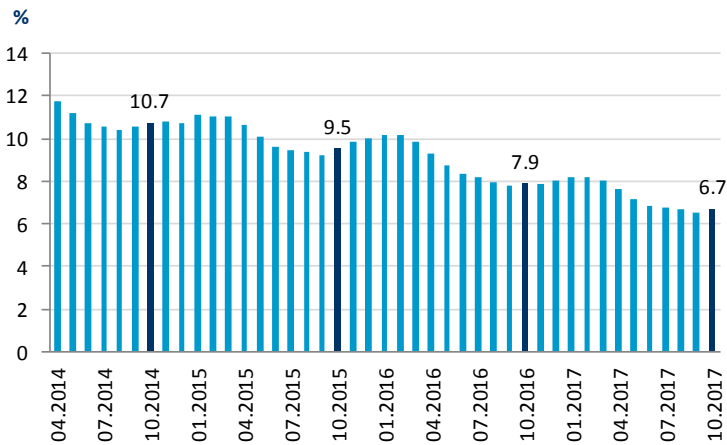

Съотношение на средна работна заплата към производителност на труда, % изменение на год. база

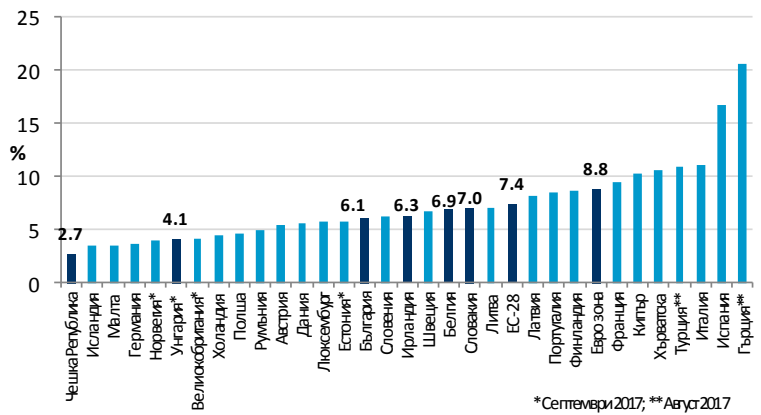

България: Реален сектор

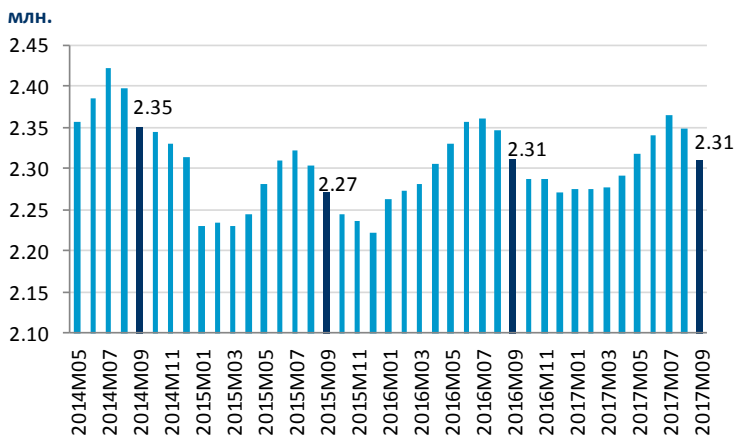
Равнище на безработица: Агенция по заетостта

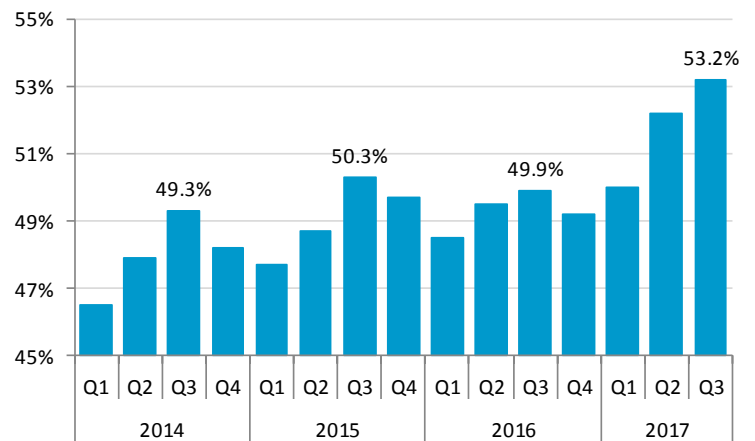
ЕС: Коефициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Октомври 2017г.

България: Брой наети лица

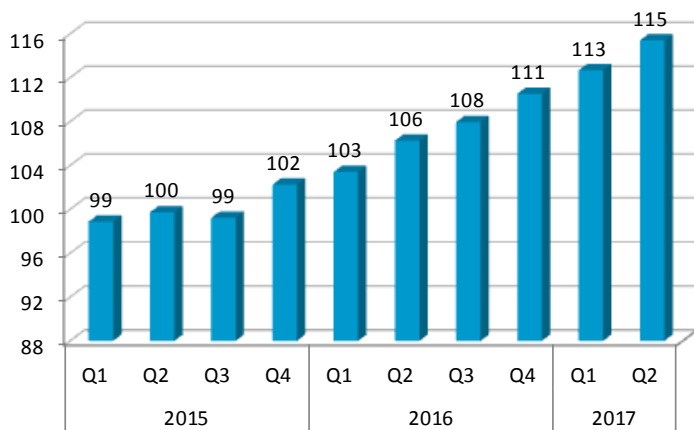

България: Коефициент на заетост

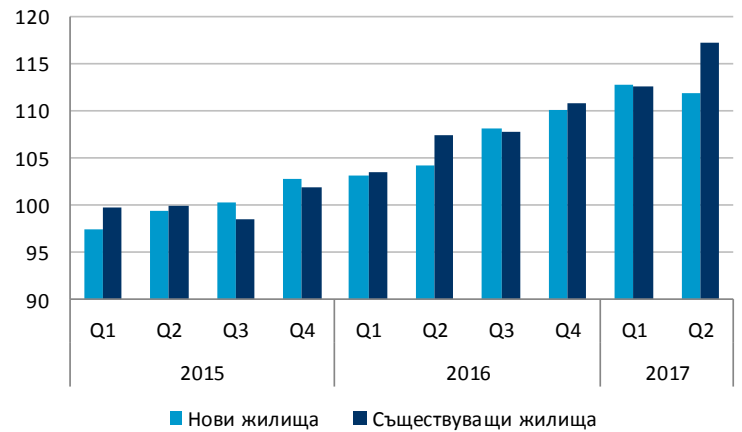

България: Реален сектор

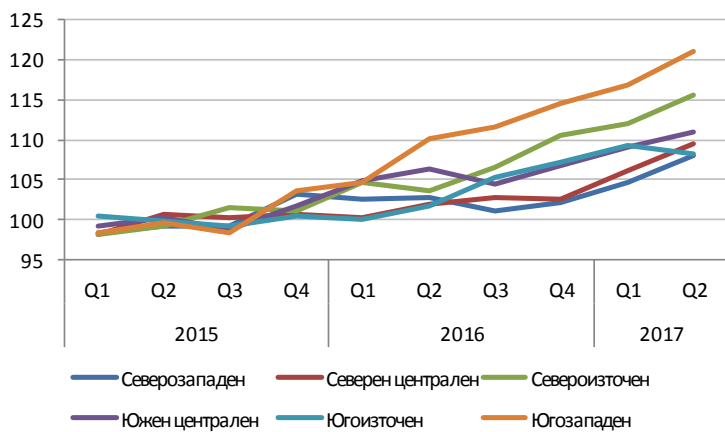
Индекс на цените на жилища (ИЦЖ)

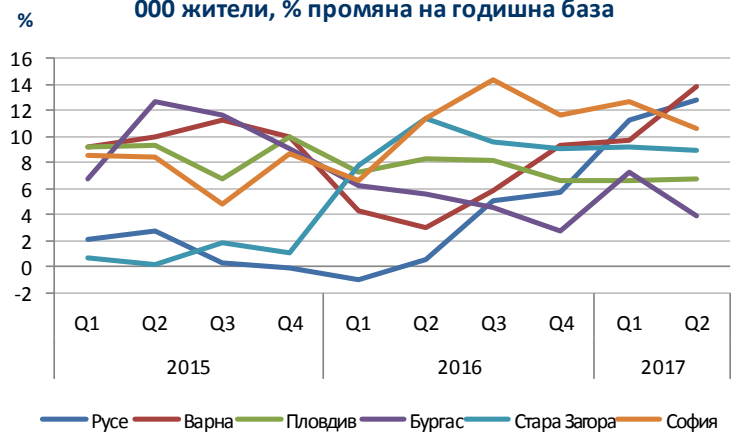
ИЦЖ: Нови и съществуващи жилища

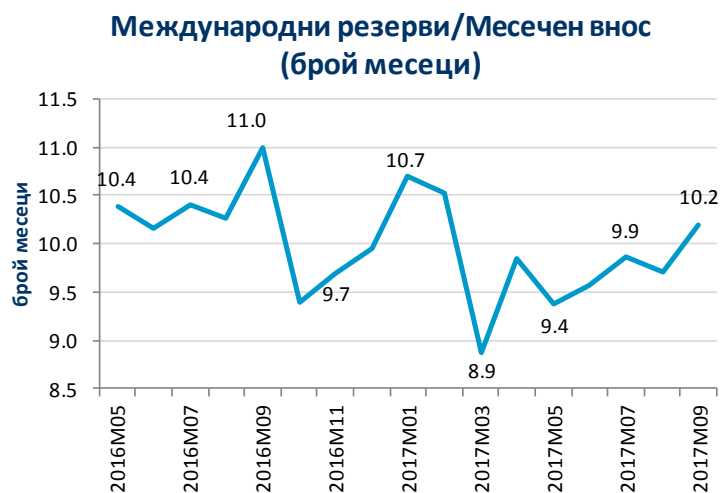
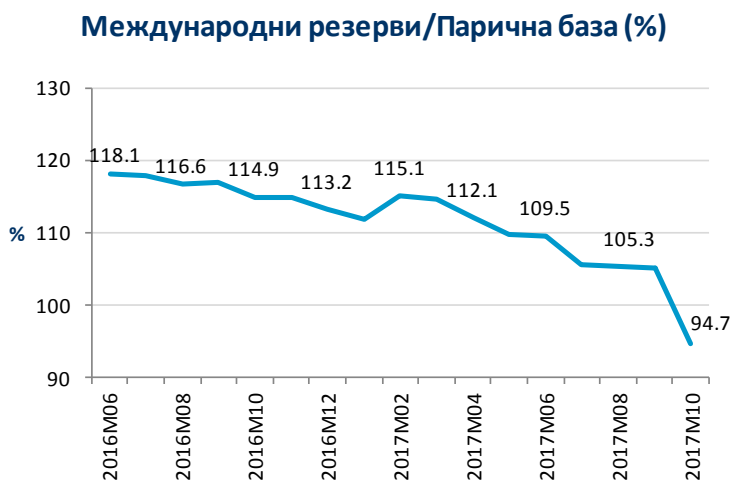
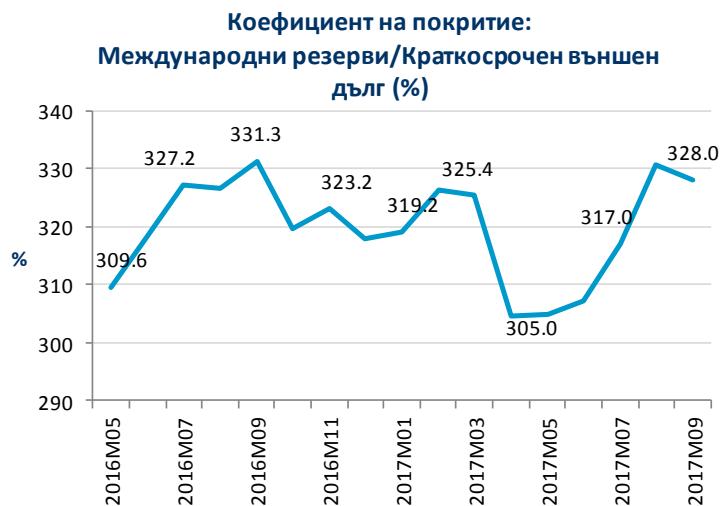
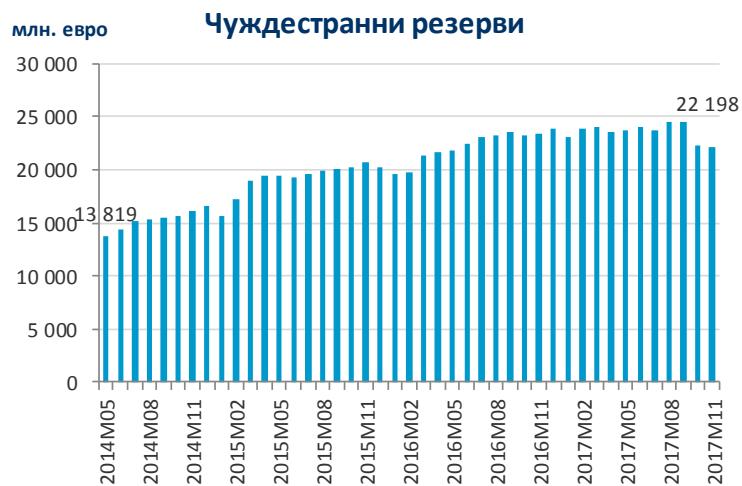
Индекс на цените на жилищата по региони

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120 000 жители, % промяна на годишна база

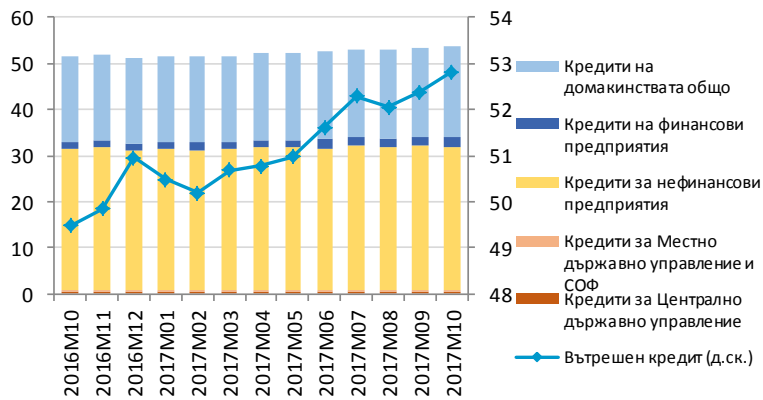

България: Паричен сектор

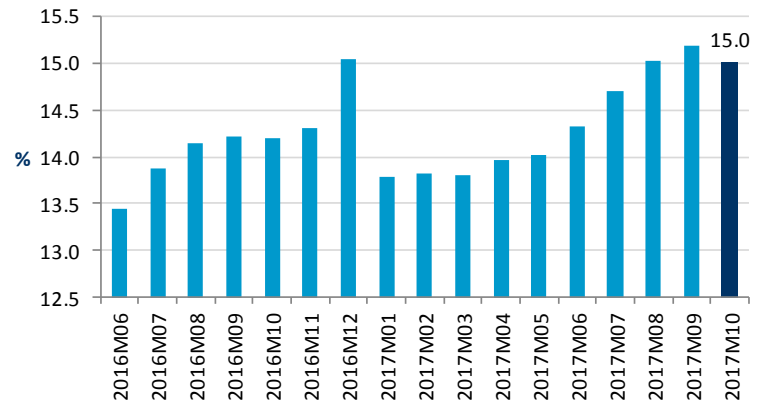

България: Паричен сектор

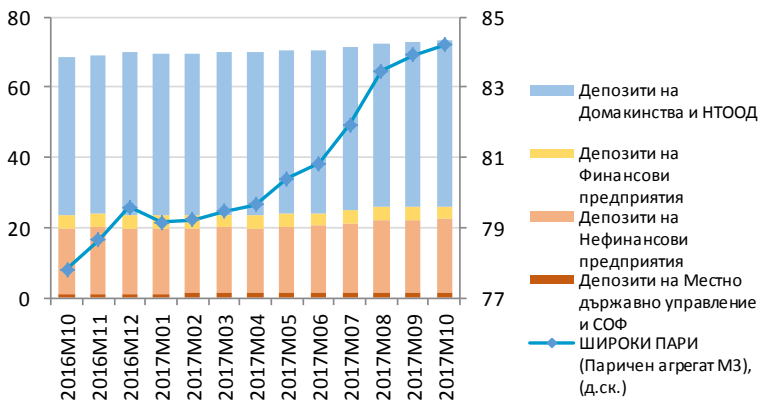
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

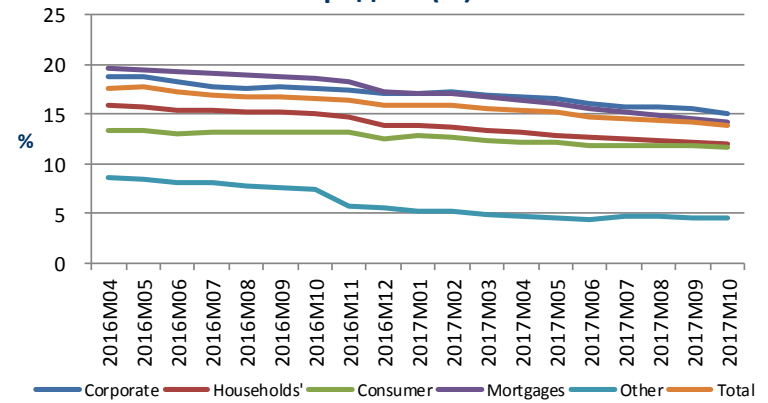
Пари в обращение/БВП (%)

Депозити и широки пари (М3), (млрд. лв.)

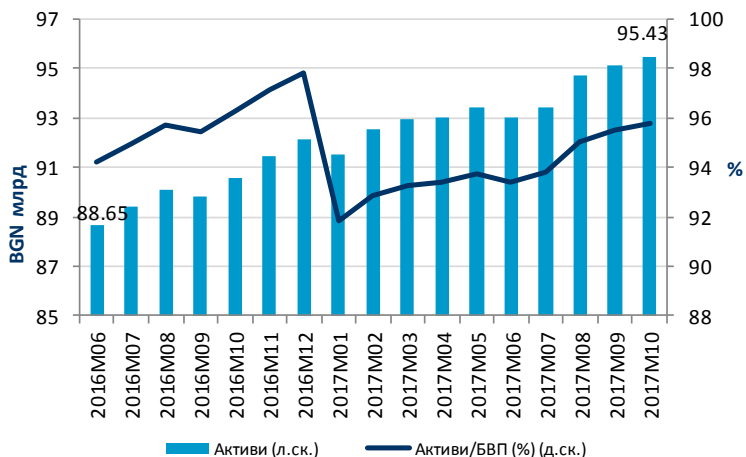

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

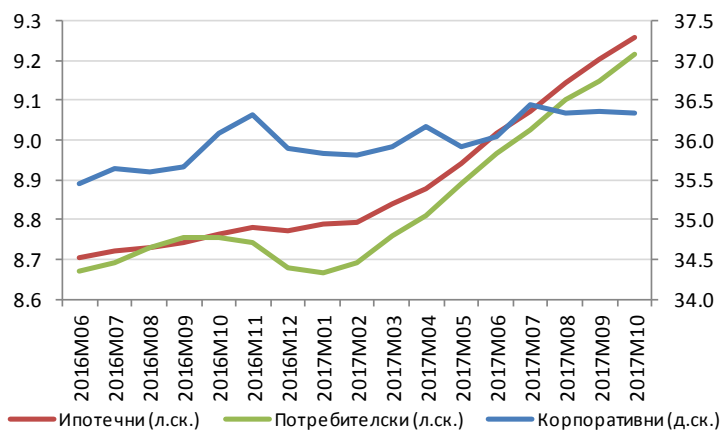

България: Банков сектор

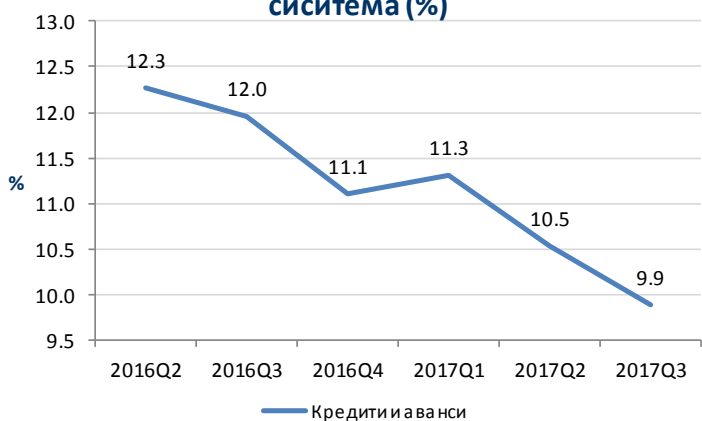
Активи

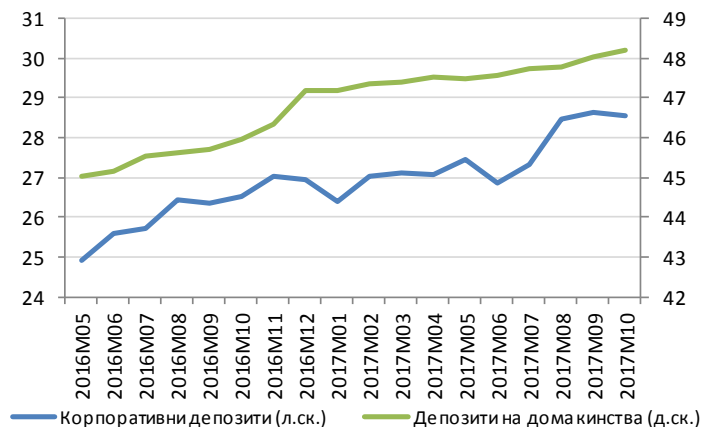
Кредити (BGN млрд)

Необслужвани кредити в банковата сиситема (%)

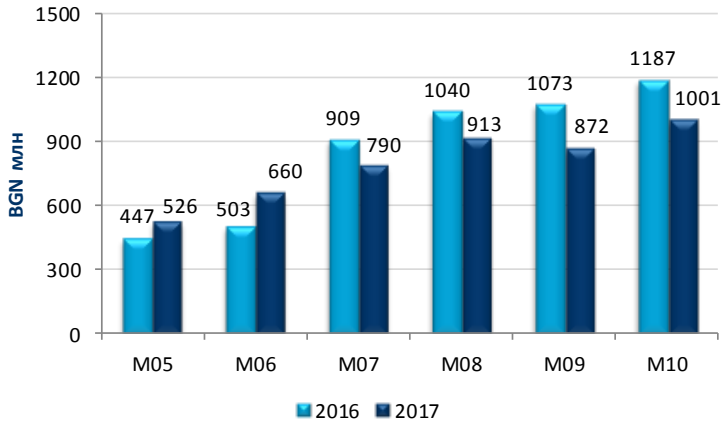

Депозити (BGN млрд)

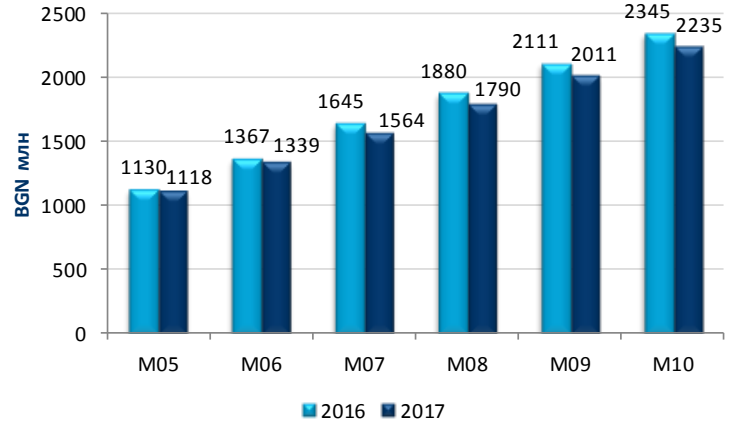

България: Банков сектор

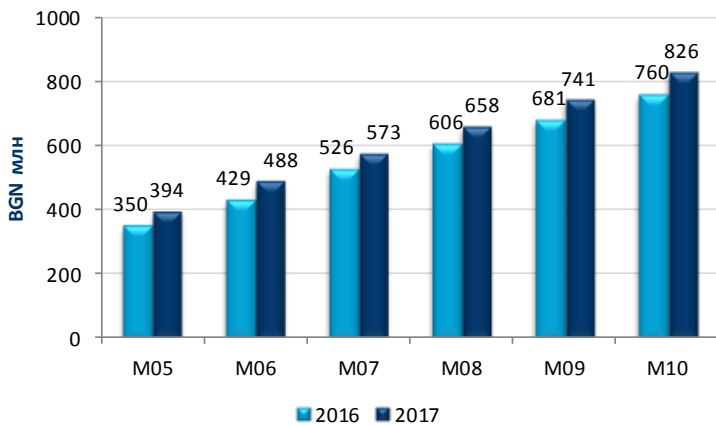
Нетна печалба

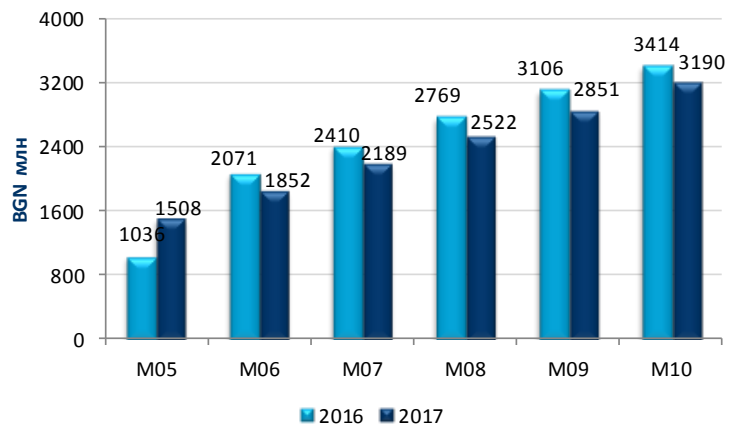
Нетен лихвен доход

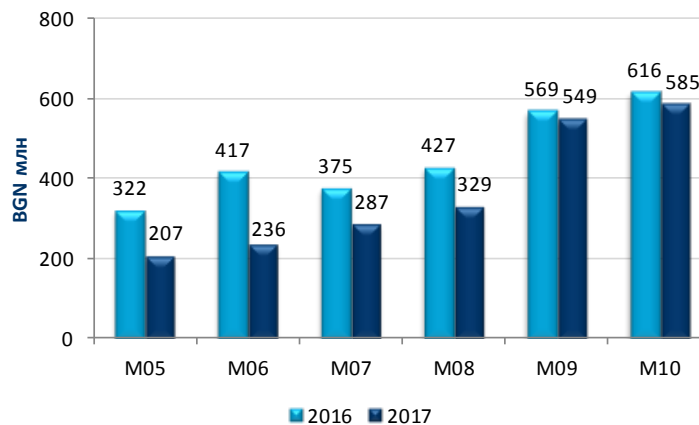
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

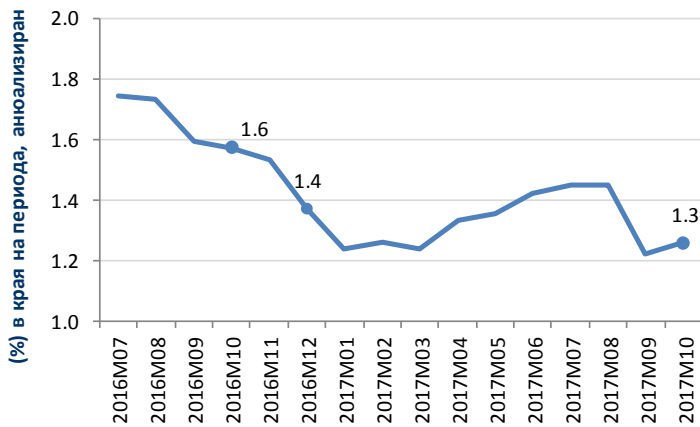

Обезценки

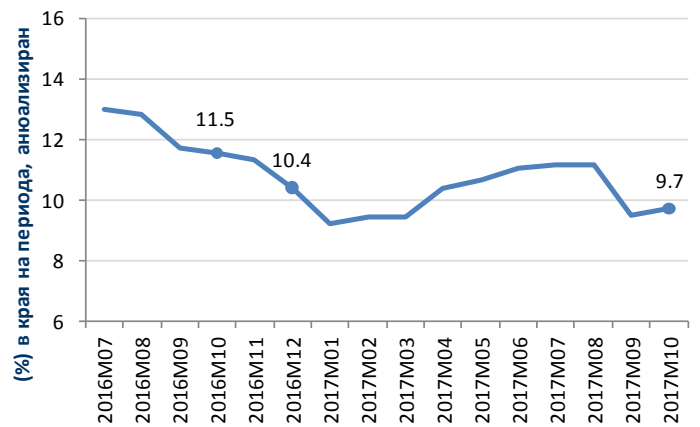

България: Банков сектор

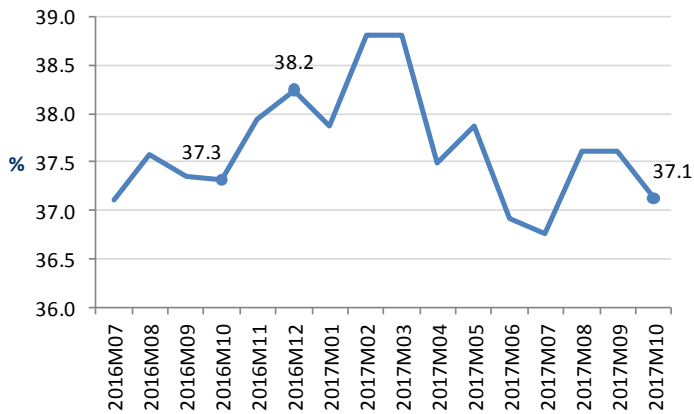
Възвръщаемост на активите (ROA)

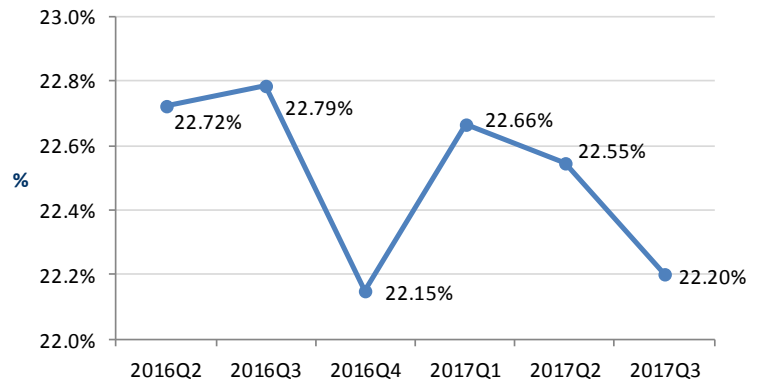
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидните активи (КЛА)

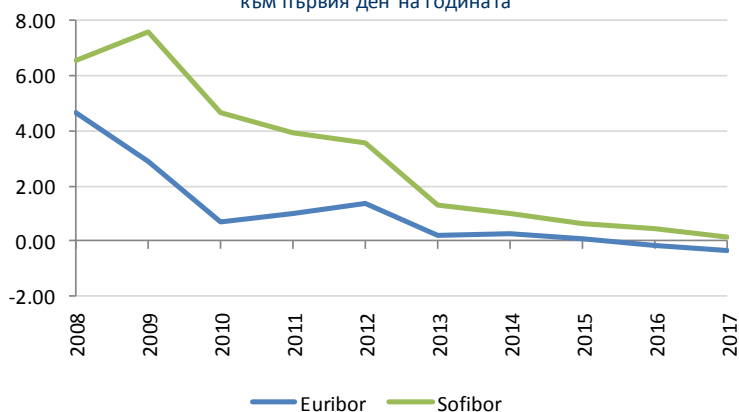
Съотношение на капиталова адекватност

България: Индекси и лихвени проценти

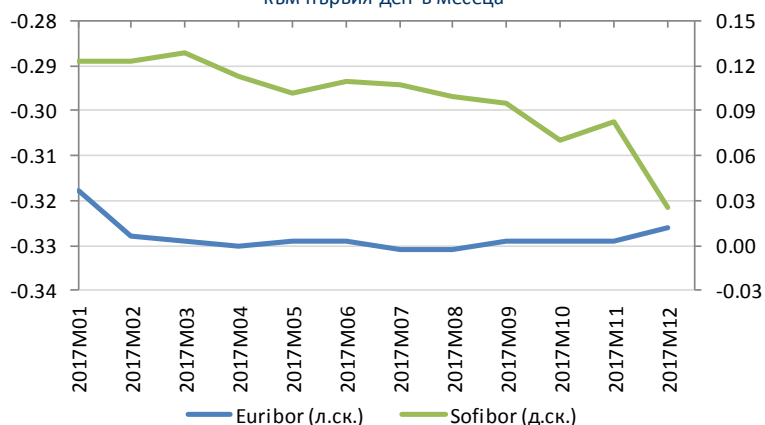
3-месечни индекси

към първия ден на годината

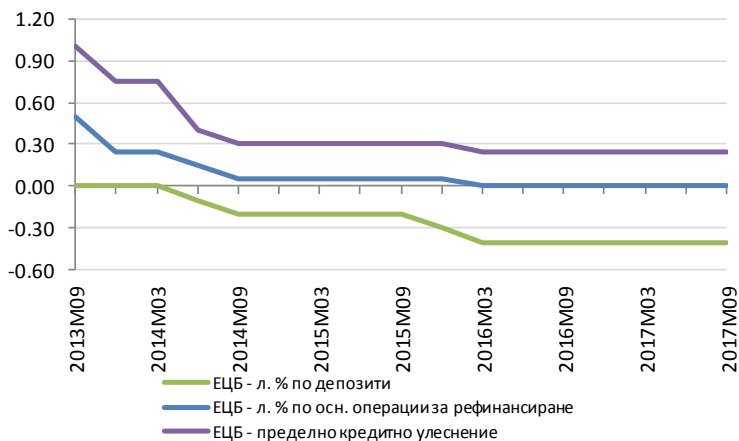

3-месечни индекси

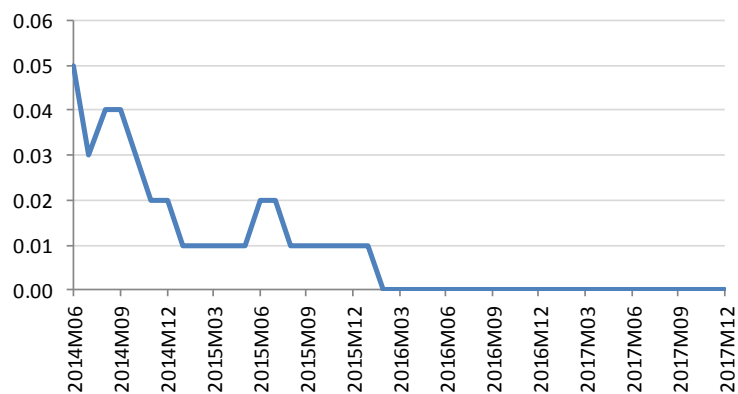
към първия ден в месеца

Лихвени проценти (%)

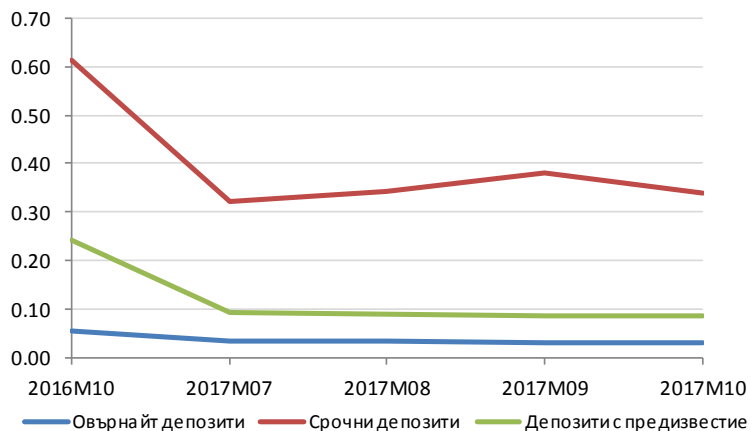

Основен лихвен процент на БНБ (%)

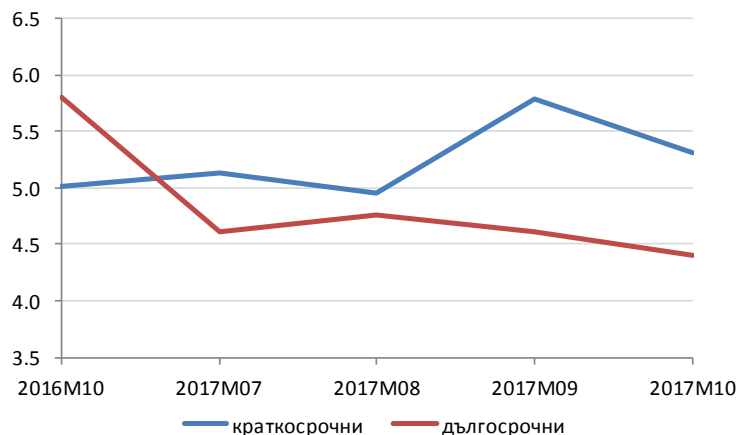

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

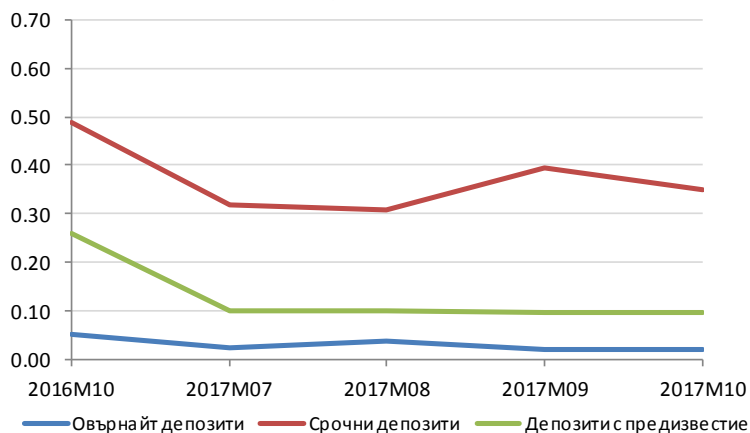
Лихвени проценти (%) в BGN

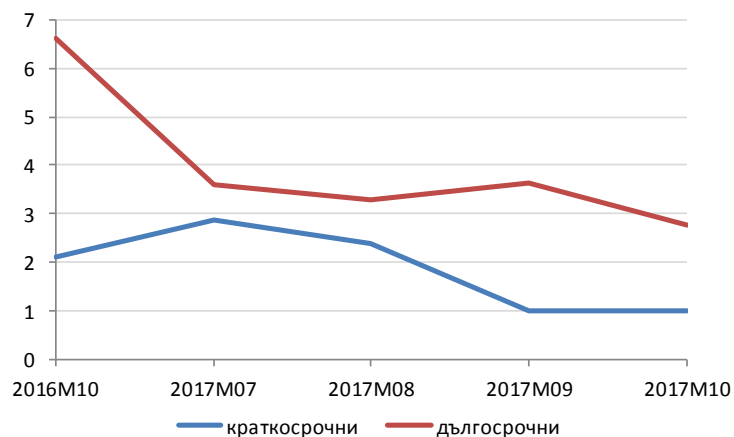
Лихвени проценти (%) в BGN

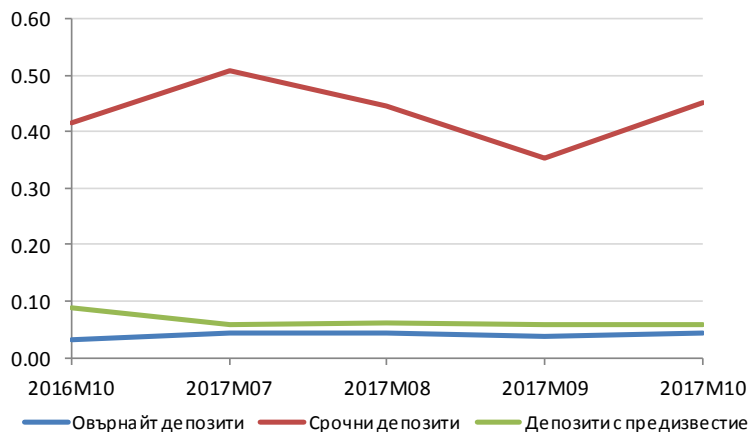
Лихвени проценти (%) в EUR

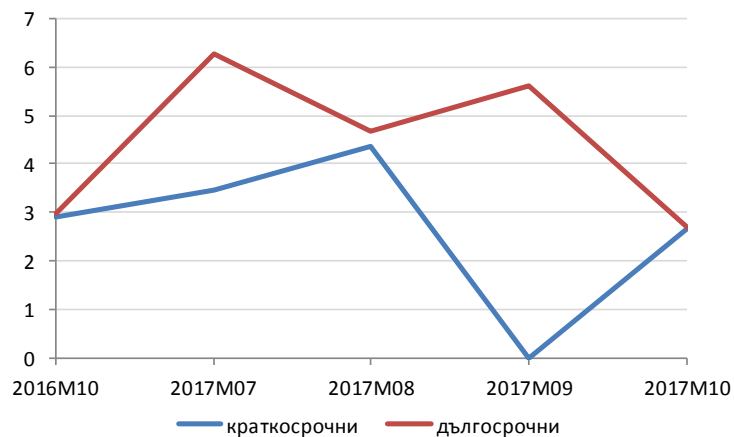
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

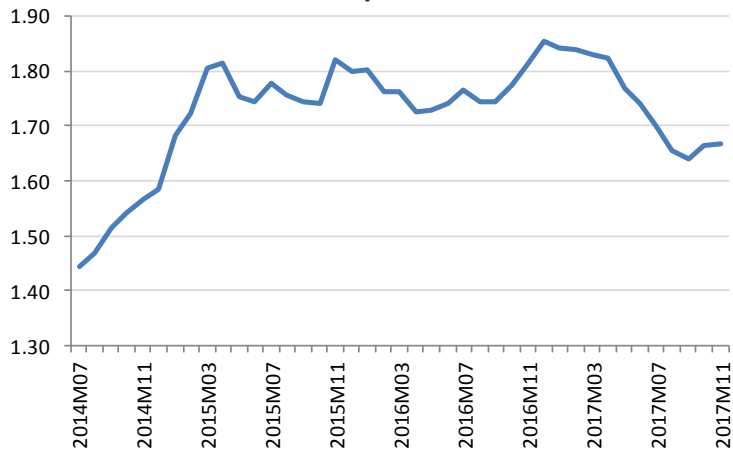

Лихвени проценти (%) в USD

България: Валутни курсове

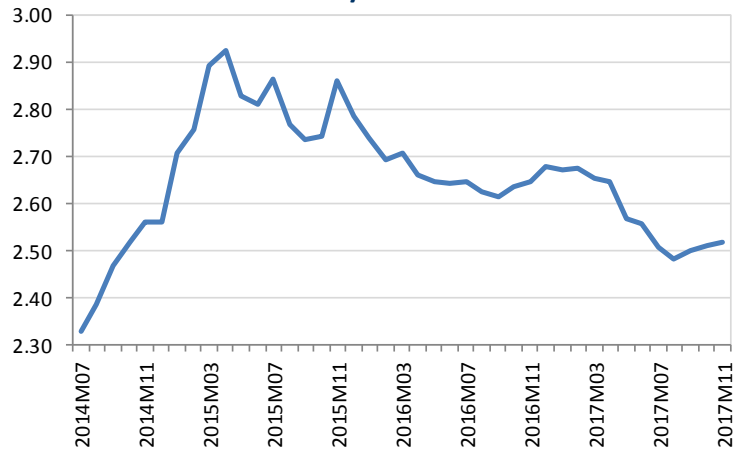
BGN/USD

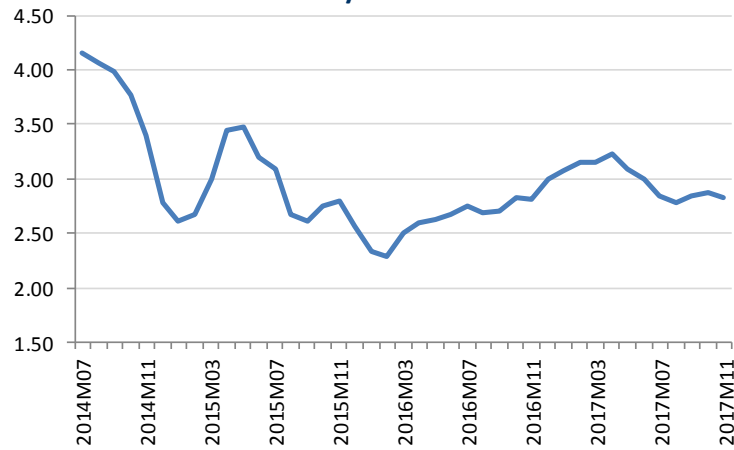
BGN/GBP

BGN/10CHY

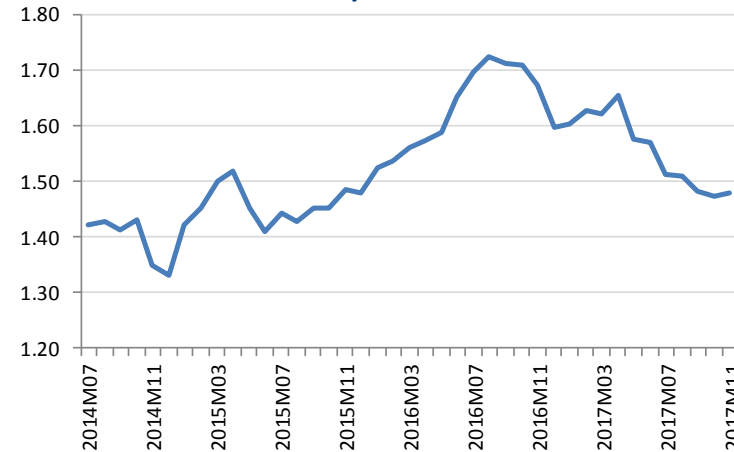
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсация на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена „страна на произход“.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена „страна на потребление“.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническият транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценка за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

Декември 2017 г.

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсации на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживеее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

Декември 2017 г.

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степента, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.